

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΙΩΑΝΝΑ ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΟΥ

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ :

ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ/ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

& ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΕΡΚΥΡΑ 2019

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ :
ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ/ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
& ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΙΩΑΝΝΑ ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΟΥ

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ :

ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ/ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

& ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΕΡΚΥΡΑ 2019

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Πινακοθήκη της Κέρκυρας είναι ρεαλιστική παρέμβαση στην όλη Επτανησιακή καλλιτεχνική και πολιτιστική συγκυρία. Η Κερκυραϊκή κοινωνία, σχετικά νωρίς, είχε επισημάνει τη συνολική βαρύτητα ενός ιδρύματος ικανού να συνδράμει την πνευματική ζωή.

Εξάλλου ξεπρόβαλε αμέσως η αναγκαιότητα και η ωφελιμότητα του εγχειρήματος.

Το κοινό της Κέρκυρας επιφύλαξε θερμή υποδοχή στο εγχείρημα, το περιέβαλλε με εμπιστοσύνη και το υποστήριξε με όλες του τις δυνάμεις

Μαρτυρείται έτσι η ύπαρξη αξιολογώτατων έργων τέχνης που κοσμούν την Πινακοθήκη.

Είχα και έχω την ικανοποίηση να επισκεφθώ τις αίθουσες των εκθεμάτων και μετά το πρώτο προσωπικό οδοιπορικό να σταθώ, πράγματι με δέος, και να θαυμάσω «ιδίοις όμμασι» ένα εκπληκτικό, αισθητικό αποτέλεσμα. Εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς ότι με δύο ή τρεις επισκέψεις δεν μπορεί να σχηματίσει κανείς ακριβή εικόνα της όντως επιβλητικής και απαιτητικής Πινακοθήκης.

Εκείνο που αβίαστα, σχεδόν αμέσως, υποχρεώθηκα να σκεφτώ, μετά το πρώτο καλλιτεχνικό, ας επιτραπεί η έκφραση, οδοιπορικό, ήταν (και είναι) απο το ένα μέρος το μεγάλο κενό που ήρθε να καλύψει η ίδρυση και λειτουργία της Πινακοθήκης και από το άλλο το ευρύτατα διαδεδομένο βεληνεκές που απλώνεται και διαδίδεται σε όλη την κοινωνία της Κέρκυρας και όχι μόνο.

Όπως ήταν επόμενο η Πινακοθήκη έχει την έννοια μιας σημαντικότητας συμβολής στην Τέχνη και τον πολιτισμό του τόπου γεγονός που εκτιμήθηκε αμέσως μετά την ίδρυση και την λειτουργία της.

Τολμώ μάλιστα να ισχυριστώ κάθε επισκέπτης «που μελετά» τα εκθέματα της Πινακοθήκης εντυπωσιάζεται όχι μόνο για τη ιστορία του θεσμού αλλά κυρίως για την αισθητική και την ηθική της Τέχνης.

Επιθυμώ και από την θέση αυτή να ευχαριστήσω τον αναπληρωτή καθηγητή του τμήματος κ. Γεώργιο Παπαϊωάννου γιατί διερμήνευσε τα καλλιτεχνικά και αισθητικά ενδιαφέροντά μου και έδωσε διέξοδο στις ανησυχίες μου, με την ανάθεση της εργασίας αυτής. Όπως είναι επόμενο οι εργασίες αυτού του τύπου οφείλουν πολλά σε πολλούς. Δράττομαι της ευκαιρίας να ευχαριστήσω τους υπαλλήλους της Πινακοθήκης που πολύ πρόθυμα έδωσαν τις δέουσες απαντήσεις στα ερωτήματα μου.

Θερμές ευχαριστίες οφείλω, επίσης, στη Γραμματεία της σχολής μας και κυρίως την προϊσταμένη κ. Μαρία Μαυρωνά που ανέλαβε να μου λύσει κάθε διοικητικό πρόβλημα.

Όπως και να έχει το θέμα οι τυχόν αβλεψίες, λάθη ή σφάλματα βαρύνουν αποκλειστικά την υπογράφουσα.

Κέρκυρα, Δεκέμβριος 2019

Ι.Γ.Θ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	7
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	9
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
1.1. Σκοπός, στόχοι της εργασίας.....	11
1.2. Δομή της εργασίας.....	11
1.3. Βιβλιογραφική προσέγγιση.....	12
1.4. Μεθοδολογική προσέγγιση.....	12
Κεφάλαιο I: Σύντομη ιστορία της Κέρκυρας.....	15
Κεφάλαιο II: Επτανησιακή Τέχνη.....	19
II.1: Αρχιτεκτονική.....	19
II.2: Ζωγραφική.....	20
Κεφάλαιο III: Η Πινακοθήκη του Δήμου Κερκυραίων.....	21
Κεφάλαιο IV: Τα εκθέματα της Πινακοθήκης.....	25
Κεφάλαιο V: Προοπτικές και προτάσεις.....	77
Κεφάλαιο VI: Συμπεράσματα.....	79
Κεφάλαιο VII: Βιβλιογραφία.....	81

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1.ΣΚΟΠΟΣ, ΣΤΟΧΟΙ

Η εργασία αυτή εγγράφεται στο ειδικό και γενικό αντικείμενο του γνωστικού αντικειμένου της Μουσειολογίας. Αποσκοπεί στην όσο γίνεται πληρέστερη περιγραφή και αναζήτηση των αιτιών σχετικά με την γένεση της ιστορίας της Πινακοθήκης της Κέρκυρας.

Η Πινακοθήκη σχετίζεται ευθέως με το καλλιτεχνικό και πολιτιστικό γίνεσθαι του τόπου. Αυτόν τον γενικό σκοπό όπως είναι φυσικό, είναι δυνατό να τον προσεγγίσουμε με την εύρεση ορισμένων πολύ βασικών στόχων, όπως είναι, πέρα από την βαθιά γνώση της ιστορίας, η επινόηση όλων εκείνων των παραμέτρων που οδήγησαν στην ίδρυση και την λειτουργία ενός κοινωνικού θεσμού ο οποίος στην ουσία αντικαθρεπτίζει την πνευματική ζωή στο σύνολο της

Για τους λόγους αυτούς η Πινακοθήκη πολύ γρήγορα απέκτησε πολυτιμότετους υποστηρικτές, φιλότεχνους και ασφαλώς καλλιτέχνες από όλους τους χώρους των Γραμμάτων και της Τέχνης.

Αξίζει να τονιστεί, τέλος, στους ειδικούς και γενικούς στόχους το πηγαίο και θερμό ενδιαφέρον μιας κοινωνίας που από χρόνια αναζητούσε την επιβεβαίωση αυτού του αιτήματος.

1.2. Δομή της εργασίας

Η εργασία περιλαμβάνει πέντε μέρη διαρθρωμένα σε κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται λόγος, σε γενικές γραμμές για την ιστορία της Κέρκυρας. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται, συνοπτικά η « Επτανησιακή Τέχνη» (Αρχιτεκτονική - Ζωγραφική).

Ακολούθως, έπεται η περιγραφή της Πινακοθήκης. Στο κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνονται η ίδρυση και λειτουργία της Πινακοθήκης.

Στη συνέχεια, στο τέταρτο κεφάλαιο, παρουσιάζονται τα εκθέματα της Πινακοθήκης, ανά αίθουσα. Κρίναμε σκόπιμο να παραθέσουμε σύντομο βιογραφικό σημείωμα για τους καλλιτέχνες. Ειδικός λόγος πρέπει να γίνει για τις πραγματικές διαστάσεις του χρόνου, όπως αυτές ακτινώνονται μέσα από τα αξιολογότερα έργα, αν σκεφτεί κανείς ότι έχουμε να κάνουμε με πρωτότυπα έργα που ανήκουν σε ειδικές σχολές και τεχνοτροπίες μοναδικής αισθητικής.

Στο πέμπτο κεφάλαιο συμπεριλαμβάνονται « Προοπτικές και Προτάσεις» που κατά τη γνώμη μας μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμες υποδείξεις για κάθε ενδιαφερόμενο.

Τέλος, στο έκτο κεφάλαιο έχουμε συμπεριλάβει ορισμένα βασικά συμπεράσματα σύμφωνα με τα οποία τα εικονιζόμενα έργα είναι ικανά να συγκινήσουν τη σκέψη μας, τα συναισθήματά μας με κυρίαρχο θέμα την προσέγγιση ενός πολιτιστικού χώρου ο οποίος κάθε φορά που προσεγγίζεται σε αποζημιώνει.

Ακολουθεί η «Βιβλιογραφία» εκείνη την οποία συμβουλευτήκαμε προκειμένου η εργασία αυτή να είναι αν όχι απαιτητική, τουλάχιστον άρτια.

1.3.Βιβλιογραφική προσέγγιση

Όπως συμβαίνει συνήθως σε αυτές τις περιπτώσεις κάθε Πινακοθήκη έχει την δική της πορεία που σχετίζεται ευθέως και σε βάθος με καλλιτεχνικά ρεύματα καθώς και με την πολιτική και κοινωνική ιστορία του τόπου.

Ειδικά οι Πινακοθήκες έχουν και αυτές την προϊστορία τους, αν αναλογιστεί κανείς την αρχαιότερη μνεία Πινακοθήκης η οποία, χωρίς υπερβολή, αγγίζει τα χρονικά όρια της Ακροπόλεως του « χρυσού αιώνα» .

Δεν πρόκειται να προβούμε σε τέτοιου είδους αναλύσεις, ωστόσο θεωρούμε επιτακτική την ανάγκη να παραθέσουμε τη βασική βιβλιογραφία την οποία συμβουλευτήκαμε και στο μέτρο του δυνατού αξιοποιήσαμε.

1.4. Μεθοδολογική προσέγγιση

Οι μεθοδολογικές κατευθύνσεις αναπόφευκτα εκκινούν, προκειμένου να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις αυτής της έρευνας, από τον χώρο και τον τόπο, και ασφαλώς, την ίδια την ουσία του πολιτισμού. Εξάλλου οι έρευνες αυτού του τύπου εστιάζονται στη γνώση και τη μελέτη των αντικειμένων όπως αυτά προβάλλονται από τις βιβλιογραφικές έρευνες και μάλιστα την κριτική βιβλιογραφία.

Έτσι, ακολουθήσαμε, αρχικά, τη μεθοδολογία της ιστορικής μεθόδου, προκειμένου να συγκεντρώσουμε στοιχεία τόσο για την πολιτική και κοινωνική κατάσταση του τόπου, στις ιστορικές περιόδους που μας ενδιαφέρουν όσο και στοιχεία για την Πινακοθήκη – ιστορικό του κτιρίου, κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις στις περιόδους που σχετίζονται με τη δημιουργία και ίδρυση της Πινακοθήκης της Κέρκυρας.

Η καταγραφή των στοιχείων αυτών, η συστηματική μελέτη τους, η σύγκριση και η αξιολόγησή τους, μας επέτρεψαν να εξάγουμε συμπεράσματα για την πνευματική ανάπτυξη του τόπου, τις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες τη δεδομένη χρονική περίοδο που κρίθηκε αναγκαία η ίδρυση και λειτουργία μιας Πινακοθήκης. Η αξιολόγηση των στοιχείων περιελάμβανε την εξωτερική κριτική κατά την οποία ελέγχθηκε η αυθεντικότητά τους και την

εσωτερική κριτική κατά την οποία αξιολογήθηκε η αξία και η ακρίβειά τους. Το στάδιο της σύνθεσης και της συγγραφής της εργασίας ήταν το πιο επίπονο. Τα στοιχεία ήταν πολλά και η χρονική περίοδος που κάλυπταν αρκετά μεγάλη.

Στη συνέχεια, προκειμένου να παραθέσουμε στοιχεία για τη σημερινή κατάσταση της Πινακοθήκης, τον τρόπο λειτουργίας της, τη διάρθρωσή της, τις προδιαγραφές λειτουργίας ενός πνευματικού ιδρύματος και λεπτομέρειες που έχουν να κάνουν με τη σύγχρονη πραγματικότητα, συντάξαμε και διεξαγάγαμε ερωτηματολόγιο το οποίο μας επέτρεψε να απαντηθούν τέτοιου είδους ερωτήματα.

Κεφάλαιο I

Σύντομη ιστορία της Κέρκυρας

Η ιστορία της Κέρκυρας είναι συνδεδεμένη με τη γεωγραφική της θέση. Από τους αρχαίους χρόνους αποτέλεσε αξιόλογη ναυτική δύναμη, καθώς συνέδεε την Ανατολική και την Δυτική Ευρώπη. Πολλοί λαοί επεδίωξαν την κατάκτηση της γι αυτό και καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας, η Κέρκυρα γνώρισε πολεμικές συγκρούσεις, πολιτικές περιπέτειες και πολιτιστικές επιρροές, οι οποίες είναι ορατές ακόμη και σήμερα τόσο στην αρχιτεκτονική και στα μνημεία όσο και σε χαρακτηριστικά των κατοίκων της.

Από τον αποικισμό των Κορινθίων (734 π.χ.), τη συμμαχία με τους Αθηναίους (μάχη της Χαιρώνειας 338 π.Χ.), την κατάληψη από τον Αγαθοκλή, τύραννο της Σικελίας (301 π.Χ.), τον έλεγχο από τους Ιλλυριούς (229 πχ), περνάει στη ρωμαϊοκρατία και το 395 μ.Χ., με τη διαίρεση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, αποτελεί τμήμα του Ανατολικού Ρωμαϊκού κράτους μαζί με την υπόλοιπη Ελλάδα. Ακολουθούν για την Κέρκυρα, όπως και για το Βυζάντιο, πολλές, κυρίως δυτικές επιδρομές, Βάνδαλοι, Γότθοι, Σαρακηνοί της Αφρικής, Νορμανδοί, Γενουάτες πειρατές.

Ύστερα από την πρώτη Ενετική κατοχή (1205-1214), η Κέρκυρα περιήλθε στον έλεγχο του Δεσποτάτου της Ηπείρου (1214-1267). Ήταν η περίοδος κατά την οποία οι ηγεμόνες του Δεσποτάτου παραχώρησαν προνόμια και απάλλαξαν τους κατοίκους από κάθε φορολογία. Όλα αυτά ανατράπηκαν με την κυριαρχία των Ανδηνανών (1267-1386), γεγονός που υποχρέωσε τους κατοίκους να υποταχθούν στους Ενετούς (1386-1797). Από αυτή την στιγμή τα Επτάνησα και ειδικότερα η Κέρκυρα λειτούργησε ως ανοιχτή πύλη προς την Ευρώπη.

Την ίδια εποχή και συγκεκριμένα έπειτα από την τουρκική επιδρομή του 1571 κατασκευάστηκαν οχυρωματικά έργα μεταξύ των οποίων και το λεγόμενο Νέο Φρούριο (1576-1588), μεγάλωσε ο χώρος μπροστά από το Παλαιό Φρούριο, κατασκευάστηκε η τάφος (Κόντρα Φόσσα), και έγινε η σημερινή πλατεία Σπιανάδα.

Η Ενετοκρατία είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ανώτερου πολιτιστικού περιβάλλοντος το οποίο ήταν ολοφάνερο σε όλη την μετέπειτα ιστορία της νήσου. Σε όλα αυτά συντέλεσε και η απουσία των Οθωμανών.

Ειδικός λόγος πρέπει να γίνει για τους Έλληνες φυγάδες πρόσφυγες που κατέφυγαν στα Επτάνησα και ειδικότερα στην Κέρκυρα, το 1571, όπως άλλωστε μαρτυρούν και πολύ γνωστές οικογένειες και μάλιστα αρκετές εξ' αυτών χρησιμοποίησαν τα Επτάνησα και την Κέρκυρα ως ορμητήριο για να εγκατασταθούν, κυρίως στη Βενετία.

Με την επικράτηση των αρχών της γαλλικής Επανάστασης το νησί καταλήφθηκε από τους Γάλλους δημοκρατικούς (1797-1799). Οι νέοι κατακτητές με τους αναγκαστικούς φόρους που επέβαλαν και τον αποκλεισμό του εμπορίου, εξαιτίας του αγγλογαλλικού πολέμου, δημιούργησαν δυσaréσκειες στο λαό και οδήγησαν το νησί σε οικονομικό αδιέξοδο.

Αυτή την περίοδο αστάθειας εκμεταλλεύτηκαν οι Ρώσοι, με υπουργό εξωτερικών τον Ιωάννη Καποδίστρια και την ιδιόμορφη συμμαχία των Τούρκων, να καταλάβουν το νησί, το 1799. Με πρωτοβουλία του Ιωάννη Καποδίστρια, στις 21 Μαρτίου του 1800, δημιουργείται η «Ιόνιος Πολιτεία» που περιελάμβανε όλα τα Επτάνησα, και ήταν κράτος υποτελές στο Σουλτάνο. Με τον τρόπο αυτό το νησί έχασε την αυτονομία του και η Ρωσία παραχωρεί στους αυτοκρατορικούς Γάλλους του Ναπολέοντα την Κέρκυρα, το 1807 με την υπογραφή της συνθήκης του Τιλσίτ. Η «Ιόνιος Πολιτεία» καταργείται, ιδρύεται η Ιόνιος Ακαδημία (το πρώτο ελληνικό πανεπιστήμιο), η Βιβλιοθήκη και τα δυο μεγάλα κτίρια με τις τοξωτές ασπίδες, το σημερινό Λιστόν.

Οι Άγγλοι που επιδίωκαν αποκλεισμό του νησιού, μετά την πτώση του Ναπολέοντα, το 1814, καταλαμβάνουν το νησί. Την περίοδο της αγγλοκρατίας, που διήρκεσε 50 χρόνια, μέχρι την Ένωση (1864), η Ιόνιος Πολιτεία μετονομάζεται σε «Ηνωμένες Πολιτείες των Ιονίων Νήσων», κατασκευάζονται τα ανάκτορα των Μιχαήλ και Γεωργίου, κατασκευάζεται οδικό δίκτυο στο νησί και άλλα έργα υποδομών, όπως το υδραγωγείο. Η περίοδος της αγγλοκρατίας αποδείχτηκε η χειρότερη περίοδος «προστασίας» από ξένους κατακτητές για τον ταλαιπωρημένο υλικά και ψυχικά λαό της Κέρκυρας.

Στις Ευρωπαϊκές πρωτεύουσες παρατηρούνται ακόμη και ένοπλες εξεγέρσεις εναντίον των απολυταρχικών, δυναστικών καθεστώτων. Είναι αξιοσημείωτη η επανάσταση στα Επτάνησα και ειδικότερα αυτή που εκδηλώθηκε στην Κεφαλονιά το

1848-1849. Η Κέρκυρα στο γενικότερο κλίμα της εποχής συμμετείχε με την υποδοχή ξένων και Ελλήνων επαναστατών παρέχοντας σε αυτούς άσυλο όπως ο επαναστάτης Niccolo Tommaseo ο οποίος μάλιστα νυμφεύτηκε Κερκυραία και ο Αντώνιος Μανούσος που είχε λάβει μέρος εναντίον των Αυστριακών ως αξιωματικός του Βενετικού στρατού. Στο μεταξύ είχε ήδη ωριμάσει στα Επτάνησα και ιδίως στην Κέρκυρα η ιδέα της Ένωσης των Επτανήσων με την Ελλάδα σε συνδυασμό μάλιστα με τις μεγάλες δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι Άγγλοι εξαιτίας της γενικής δυσαρέσκειας των Επτανησίων.

Έτσι η Ένωση της Επτανήσου με την Ελλάδα επιτεύχθηκε στις 21 Μαΐου το 1864 μετά τη συμφωνία του Λονδίνου και το ψήφισμα της Ιονίου Βουλής.

Κεφάλαιο II

Επτανησιακή Τέχνη

Η Πινακοθήκη του Δήμου Κερκυραίων ακολουθεί με αργό βηματισμό και σταθερά όλες τις φάσεις και τις εξελίξεις της Επτανησιακής Σχολής και Τέχνης. Ειδικότερα, μετά το 1669 με την άλωση της Κρήτης από τους Οθωμανούς, η Επτανησιακή Τέχνη στρέφεται στον εαυτό της και αναζητά νέους τρόπους έκφρασης, δέχεται τις πιο έντονες επιδράσεις από κρητικούς καλλιτέχνες που είχαν προσφύγει στα Επτάνησα και ειδικότερα στην Κέρκυρα. Γίνεται λόγος για τους πιο δραστήριους Κρητικούς που ήθελαν να αποφύγουν τον τουρκικό ζυγό. Μαζί με τον υλικό και πνευματικό οπλισμό τους έδωσαν νέα ώθηση στη ζωή και την Τέχνη των Επτανησίων. Έτσι εξηγείται η μεγάλη ακμή που παρατηρείται στα Επτάνησα σε όλες τις εκφάνσεις του Επτανησιακού πολιτισμού και ειδικότερα της Τέχνης. Αξίζει να αναλογιστεί κανείς την Επτανησιακή Σχολή της Λογοτεχνίας με βασικούς εκφραστές τον Διονύσιο Σολωμό και τον Ανδρέα Κάλβο. Από την άλλη μεριά τα Επτάνησα δέχονται τις θετικές επιδράσεις που ασκούσε ο πολιτισμός της Δύσης χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι Επτανήσιοι καλλιτέχνες δέχονται άκριτα ό,τι προσφέρεται. Έτσι, εκφράζονται με έναν δικό τους τρόπο όπως κατονομάζεται και είναι η επτανησιακή καλλιτεχνική ζωή και έχει ήδη, από τα μέσα του 17^{ου} αιώνα διαμορφωθεί μια νέα επτανησιακή τεχνοτροπία ικανή να σταθεί στα μεγάλα πρότυπα της Δύσης.

II.1. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Η Κέρκυρα γνώρισε τις μεγάλες καταστροφές των Τούρκων επιδρομών (1537 και 1571) με συνέπειες, η νήσος, να μην μπορεί να συνέλθει προκειμένου να επουλώσει τα τραύματα της μακροχρόνιας διάρκειας. Ήταν ακριβώς η εποχή που στην Κέρκυρα εισάγονται οι οικιστικές και πολεοδομικές κατευθύνσεις κυρίως από τη γειτονική Βενετία. Ωστόσο, είναι ακόμη η νήσος των δύο κορυφών με αποτέλεσμα η ονομασία να διατηρείται εσαεί (η νήσος των κορυφών, από την γενική των κορυφών, η Κορυφώ – Corfu).

Από το 1531 και εξής η Κέρκυρα δέχεται τις επιρροές των δυτικών προτύπων όπως αυτά εισάγονται από τη Δύση χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η νήσος έχασε τον πραγματικό της χαρακτήρα. Πρέπει να σημειωθεί ότι ήδη κάνουν την εμφάνισή τους μεγάλες σχολές και τεχνοτροπίες του Νεοκλασικισμού, του Μπαρόκ και γενικότερα της Αναγέννησης.

II.2. ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Μέσα στα αναφερόμενα σχέδια, τις μορφές και τα πρότυπα επιβάλλεται να ιχνηλατήσουμε με βάση τα χρώματα και τις γραμμές τη ζωγραφική Τέχνη και γενικότερα την πολιτιστική ζωή. Η Κέρκυρα είχε αυτό το σπάνιο πλεονέκτημα να είναι σε διαρκή επαφή και εγγήγορση με όλα τα σχήματα και τις μορφές τέχνης, που ήδη από τον καιρό ακόμη της Αναγέννησης ήκμαζαν και διαδίδονταν στη Δύση και στις γειτονικές περιοχές.

Η Κέρκυρα επομένως, από το ένα μέρος ήταν καταδικασμένη να δεχτεί τις καθοριστικές παρεμβάσεις και από το άλλο να τις προσαρμόσει στις αντίστοιχες γόνιμες τοπικές παραδόσεις. Ίσως σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί η σημασία που έχουν οι επιρροές που διαδόθηκαν από τη Βενετία του Veronese και άλλων επιφανών ζωγράφων, καλλιτεχνών και γενικότερα ανθρώπων που καταγίνονταν με την τέχνη και τον πολιτισμό. Στο ίδιο πνεύμα των χρωμάτων και των γραμμών πρέπει να συμπεριλάβουμε καταρχήν τους μεγάλους Κρήτες πρόσφυγες στην Κέρκυρα οι οποίοι εκμεταλλευόμενοι τις υλικές, πνευματικές και τις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες τοποθετούν και εγγράφουν το δικό τους αποτύπωμα στην επτανησιακή και ειδικότερα την κερκυραϊκή ζωή.

Κεφάλαιο ΙΙΙ

Η Πινακοθήκη του Δήμου Κερκυραίων

Μέσα στα ιδρύματα τα κοινωνικά και του πολιτισμού τοποθετείται η ίδρυση Πινακοθήκης την οποία, ερμηνεύοντας το καλλιτεχνικό αίσθημα και αίτημα του κερκυραϊκού λαού, ο Δήμος αποφάσισε την ίδρυση Πινακοθήκης ικανής να συμπεριλάβει το σύνολο της καλλιτεχνικής ζωής.

Το 1991 ο Δήμος, με πρωτοβουλία του δημάρχου Ιωάννη Κούρκουλου, αποφασίζει την ίδρυση και τη λειτουργία Πινακοθήκης. Ο Δήμος αποφάσισε, το 1991, να στεγαστεί, η Πινακοθήκη στο νεοκλασικό κτίριο, την οικία Δαλλιέτου. Πολύ γρήγορα οι ανάγκες πολλαπλασιάστηκαν και ο Δήμος αποφάσισε να επανιδρύσει την Πινακοθήκη σε μόνιμη έδρα, με κάθε επισημότητα, το 1995, επί δημάρχου Χρύσανθου Σαρλή, στην ανατολική πτέρυγα των παλαιών Ανακτόρων, Αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου όπου και βρίσκεται μέχρι σήμερα.

Έπρεπε η Πόλη της Κέρκυρας να έχει τη δική της Πινακοθήκη για πολλούς λόγους όπως είναι η προβολή της Επτανησιακής Τέχνης, η δημιουργία ποικίλων πολιτιστικών εκδηλώσεων και γενικώς η εικαστική δημιουργία. Εξάλλου, φάνηκε από πολύ νωρίς η χρησιμότητα και η αναγκαιότητα του νέου δημοτικού θεσμού ικανού να δώσει νέα έκβαση και λάμψη στην κερκυραϊκή ζωή και τον πολιτισμό.

Η ιδέα της συγκρότησης, ίδρυσης και λειτουργίας της Πινακοθήκης μπορεί να θεωρηθεί, κατά κάποιο τρόπο, πρόσφατη. Καθημερινά δημοσιεύματα στον ημερήσιο Τύπο καθώς και αυτοτελή κείμενα κάνουν λόγο για τις πρώτες προσπάθειες συλλογής έργων τέχνης με απώτερο σκοπό ενός θεσμού αρκετού να αποτελέσει μια Δημοτική Πινακοθήκη, όπως θα άρμοζε στην πραγματική καλλιτεχνική ζωή της Κέρκυρας. Η πρώτη μνεία που έφτασε στα χέρια μας είναι αυτή που κάνει λόγο για την Πινακοθήκη προοίμιο το 1982.

Στους αρχικούς στόχους της ίδρυσης της Πινακοθήκης ήταν η διασφάλιση, η συντήρηση και η προστασία των έργων τέχνης που υπήρχαν στην Κέρκυρα, κυρίως αγιογραφίες και ήταν είτε σε αποθήκες, είτε διάσπαρτες σε κρατικά οικήματα είτε ήταν δωρεές από καλλιτέχνες και ιδιώτες.

Το κτίριο στο οποίο στεγάζεται, από το 1995, η Δημοτική Πινακοθήκη της Κέρκυρας είναι στην ανατολική πτέρυγα του Ανακτόρου των Αγίων Μιχαήλ και

Γεωργίου που είναι και το μεγαλύτερο Ανάκτορο της Ελλάδας μετά τη Βουλή των Ελλήνων.

Χτίστηκε την περίοδο της αγγλικής κατοχής (1819-1823). Για την ανέγερσή του έδωσε εντολή ο Βρετανός αρμοστής στην Κέρκυρα Thomas Maitland (1760-1824) στον αρχιτέκτονα και μηχανικό του βρετανικού στρατού George Whitmore (1775-1862). Το εντυπωσιακό ανάκτορο, που θα στέγαζε την κατοικία του Άγγλου λόρδου και το διοικητικό κέντρο της αρμοστείας, χτίστηκε από πωρόλιθο που μεταφέρθηκε από τη Μάλτα. Τα σχέδια του ανακτόρου ήταν συνδυασμός νεοκλασικής, ρωμαϊκής και αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής. Για τη διακόσμηση του οικοδομήματος ο Βρετανός αρχιτέκτονας συνεργάστηκε με τον Παύλο Προσαλέντη, Κερκυραίο γλύπτη, εκπρόσωπο της Επτανησιακής Σχολής. Μεταξύ των γλυπτών που κοσμούσαν το ανάκτορο ο Κερκυραίος γλύπτης κατασκεύασε, σε υπερφυσικό μέγεθος τη Βρετανία σε μορφή γυναίκας καθισμένη στην κορυφή του ανακτόρου και δίπλα της να την συνοδεύει ένας λέοντας (με το τέλος της αγγλοκρατίας το άγαλμα μεταφέρθηκε στη Βρετανία).

Από την Ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα και εξής το ανάκτορο χρησιμοποιήθηκε ως κατοικία της βασιλικής οικογένειας που επισκεπτόταν το νησί και αργότερα στεγάστηκε σε αίθουσες της μπροστινής πλευράς του κτιρίου, το Μουσείο Ασιατικής Τέχνης, το πρώτο και μοναδικό στην Ελλάδα.

Η Δημοτική Πινακοθήκη αποτελεί, εκτός από χώρο συντήρησης και προστασίας, χώρο εκπαιδευτικό, μάθησης και αναψυχής καθώς και χώρος φύλαξης και προβολής της πολιτισμικής κληρονομιάς. Καταλαμβάνει αίθουσες στο πίσω μέρος, στην ανατολική πλευρά του ανακτόρου, στο ισόγειο και έχει πρόσβαση από τον « Κήπο του Λαού ».

Καλύπτει έκταση 400 m² με δέκα αίθουσες, έναν βοηθητικό αποθηκευτικό χώρο και δύο χώρους Art Cafe. Ο «Κήπος του Λαού», μπροστά από την Πινακοθήκη, είναι επισκέψιμος και λειτουργεί πολλές φορές ως εκθεσιακός χώρος καθώς οργανώνονται, σε αυτόν, προβολές ταινιών, μουσικές συναυλίες και άλλες εκπαιδευτικές δράσεις.

Η Πινακοθήκη του Δήμου Κέρκυρας αποτελεί μέρος της εκπαιδευτικής και πρακτικής πορείας και άσκησης στον Τομέα της Μουσειολογίας του τμήματος Αρχειονομίας Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου.

Επίσης, εκτίθενται κατά περιόδους έργα ζωγραφικής, χαρακτηριστικής, γλυπτικής και φωτογραφίας που ανήκουν στη Βιβλιοθήκη σε παρουσιάσεις ιστορικές ή θεματικές.

Στο νομικό καθεστώς Ιδιωτικού Δικαίου που τη διέπει η χρηματοδότησή του προκύπτει από το Δήμο και από δωρεές από ιδιωτικά ιδρύματα και χορηγίες ιδιωτών.

Η Πινακοθήκη απασχολεί 7 άτομα προσωπικό με έναν μόνιμο και 3 μετακλητούς.

Διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο αποτελούν οι: Πρόεδρος: Λεωνίδας Παγκράτης, Αντιπρόεδρος: Πέτρος Στραβοράβδης και Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου οι: Αναστασία Σαλή – Παπασαλή Αναστασία Σιώψη, Ζέφυρος Καυκαλίδης, Μαρία Μελένη, Μηνάς – Δαμιανός Ράπτης, Ιωάννης Πιέρρης, Ιωάννης Δημητράς, Μαριλένα Κοσκινά, Δέσποινα Αράθυμου

Οι εκθεσιακοί χώροι, από τον Νοέμβριο έως τον Μάρτιο, είναι ανοικτοί καθημερινά, εκτός της Δευτέρας, της Τρίτης και των αργιών.

Οι περιοδικές εκθέσεις λειτουργούν από τις 10.00 π.μ. έως τις 16.00 μ.μ., ενώ οι μόνιμες από τις 9.30 π.μ. έως τις 15.00 μ.μ.. Το εισιτήριο για τις περιοδικές εκθέσεις είναι δωρεάν.

Το εισιτήριο εισόδου είναι 4 € (μειωμένο 3.00€).

Για μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας όλων των βαθμίδων, η είσοδος είναι ελεύθερη.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι στους χώρους που εκτίθενται τα έργα, υπάρχει επαρκής θέρμανση και συστήματα κλιματισμού στις κατάλληλες για τα έργα συνθήκες, όπως επίσης, πυρασφάλεια, συστήματα συναγερμού, ηλεκτρονικοί υπολογιστές και πωλητήριο.

Οι χώροι φωτίζονται με τεχνητό φως, καθώς το φυσικό φως θα έβλαπτε τα εκθέματα. Έτσι οι κουρτίνες στα παράθυρα δεν επιτρέπουν την έκθεση των έργων στο φως του ήλιου.

Τα χρώματα στους τοίχους είναι απαλά και δημιουργούν ευχάριστη ατμόσφαιρα στους επισκέπτες. Οι πίνακες είναι τοποθετημένοι σε τέτοια απόσταση μεταξύ τους ώστε ο επισκέπτης να θαυμάζει απερίσπαστος το κάθε έκθεμα της Πινακοθήκης. Έχουν τοποθετηθεί χρονολογικά ξεκινώντας από τον 16^ο αιώνα έως τον 20^ο αιώνα. Η διαδρομή που θα ακολουθήσει κανείς, προκειμένου να περιηγηθεί και να ξεναγηθεί στην Πινακοθήκη, είναι ανά αίθουσα, οι οποίες είναι διαδοχικά και τα

εκθέματα στην κάθε αίθουσα τοποθετημένα με χρονολογική σειρά και ανά ιστορική εποχή.

Για την μόνιμη συλλογή χρησιμοποιούνται βάθρα, κόγχες και αναρτήσεις. Προθήκες υπάρχουν μόνο για την έκθεση Καποδίστρια.

Η ενημέρωση των επισκεπτών γίνεται μόνο από τις λεζάντες κάτω από κάθε πίνακα, ενώ για τις περιοδικές εκθέσεις διατίθενται σκηνογραφικού τύπου παρεμβάσεις.

Οι περιοδικές εκθέσεις, παλαιότερα, γίνονταν ανά έξι μήνες, τώρα, πλέον, γίνονται ανά μήνα ή ανά 20 ημέρες. Παραθέτουμε ορισμένους τίτλους ενδεικτικών περιοδικών εκθέσεων: «Νεοεξπρεσιονιστικές αναφορές», «Ζωγραφίζοντας την άργιλο», «Άγγελος Γιαλλινάς (1857-1939), «Με φώς και χρώμα Κερκυραϊκό», έκθεση ζωγραφικής του Κώστα Παπαβλασόπουλου «Πρόσωπα/Τόποι», χαρακτηριστική έκθεση του Δημήτρη Μηλιώτη «Metamorphosis», και έκθεση φωτογραφίας Σπύρου Σουέρεφ «The Durells-Behind the scenes».

Επιπρόσθετα, κατά καιρούς, στους χώρους της Πινακοθήκης, λαμβάνουν χώρα συνέδρια, ημερίδες και διαλέξεις. Η Πινακοθήκη, κάθε Σάββατο, διοργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα προνηπιακής ηλικίας, στον κάτω χώρο.

Στο διαδίκτυο υπάρχει εξουσιοδοτημένος ιστότοπος (<http://artcorfu.gr/>) που παρέχει στον επισκέπτη οπτικοακουστικές πληροφορίες. Ειδικότερα, παρουσιάζονται πολλά από τα έργα που φιλοξενεί η Πινακοθήκη και στις μόνιμες και στις περιοδικές εκθέσεις της, βιογραφικό των καλλιτεχνών καθώς, επίσης, και βίντεο ξενάγησης στους χώρους της Πινακοθήκης, το ιστορικό της Πινακοθήκης, ανακοινώσεις και στοιχεία επικοινωνίας.

Κεφάλαιο IV

Τα εκθέματα της Πινακοθήκης

Στην πρώτη αίθουσα δεξιά είναι τοποθετημένα έργα Κρητών που δηλώνουν, όπως αναφέρθηκε στην ιστορική μας αναδρομή, την επιρροή της Κρητικής Τέχνης, με αντιπροσωπευτικά έργα αυτά του Μιχαήλ Δαμασκηνού του 16^{ου} αι. «'Αποτομή τοῦ Προδρόμου», 1590, και «Λιθοβολισμός Ἀγίου Στεφάνου», π. 1591.

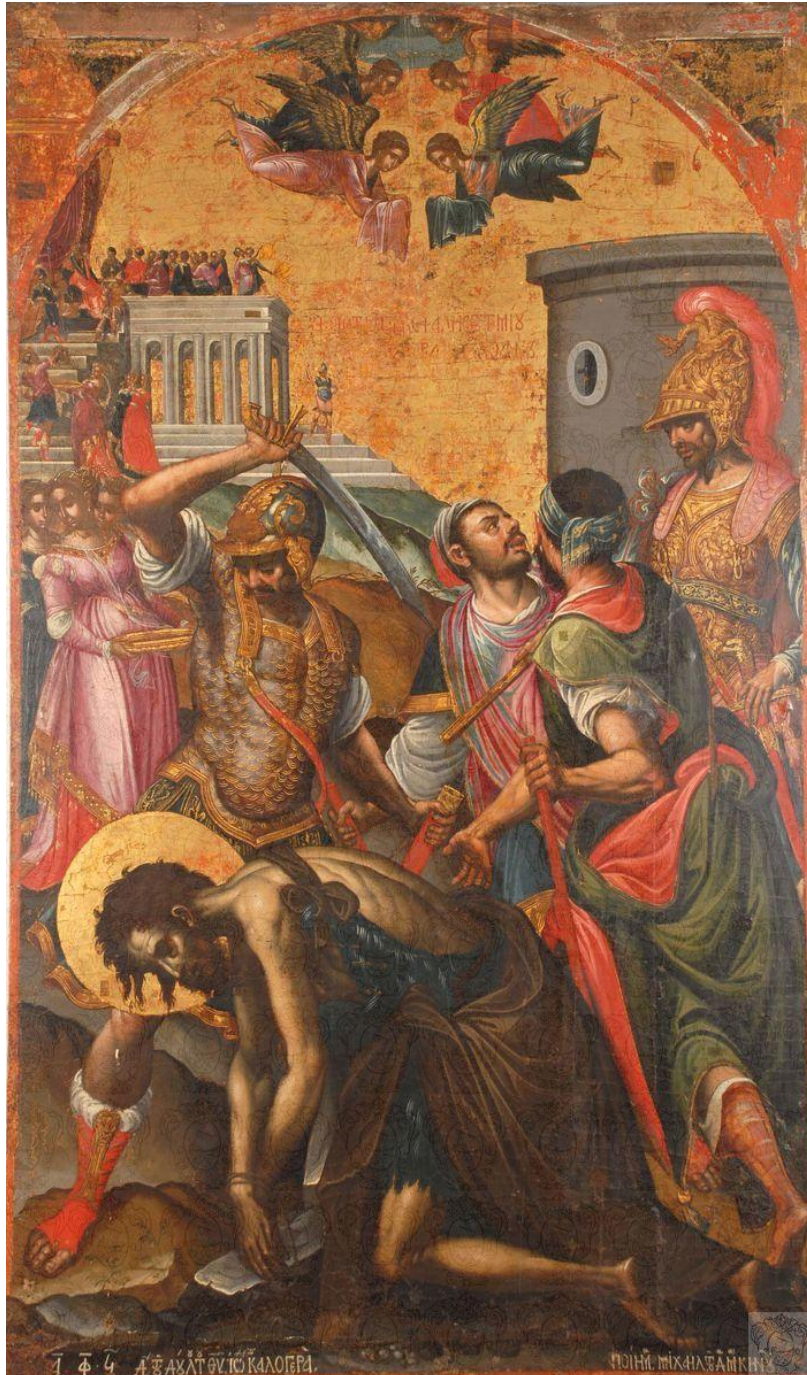
Στην ίδια αίθουσα διασώζονται και άλλα δύο αξιόλογα έργα, Αγνώστου, «Ἅγιοι Πέτρος καὶ Παῦλος» του 16^{ου} αι., καθώς και το έργο του Εμμανουήλ Λαμπάρδου, «Μὴ μοῦ ἄπτου», που χρονολογείται στα τέλη του 16^{ου} με αρχές 17^{ου} αι.

Τα έργα εδώ οργανώνονται τόσο χρονολογικά (του 16^{ου} και 17^{ου} αιώνα) όσο και από άποψη τεχνικής, έχουν φιλοτεχνηθεί με την τεχνική της αυγοτέμπερας.

Μιχαήλ Δαμασκηνός: Γεννήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης το 1530 περίπου. Είναι ο κύριος εκπρόσωπος της κρητικής σχολής όσο αφορά την αιογραφία του 16^{ου} αι.. από την ηλικία των 40 ετών διαμένει στην Βενετία όπου γίνεται μέλος της ελληνικής ορθόδοξης αδελφότητας. Στην τέχνη του συνδύασε την Βυζαντινή τεχνοτροπία με στοιχεία της Αναγέννησης και γενικότερα των δυτικών ρευμάτων. Επιρροή δέχτηκε από τους γνωστούς Ιταλούς καλλιτέχνες Μπασσάνο, Τιτσιάνο, Βερονέζε, Τιντορέττο. Ζωγράφησε πολλές εικόνες για το ιερό και το τέμπλο του αγίου Γεωργίου της Βενετίας.

Σε κάποιο από τα ταξίδια του προς την Βενετία ή την Κρήτη πέρασε από την Κέρκυρα. Δεν γνωρίζουμε αν εργάστηκε ωστόσο βρέθηκαν 2 έργα του, «Αποτομή του προδρόμου»(1590) και «Λιθοβολισμός του Αγίου Στεφάνου» (π.1591) που βρίσκονται στην Δημοτική Πινακοθήκη. Πέθανε, πιθανόν, στο Ηράκλειο το 1592.

Εμμανουήλ Λαμπάρδος: Σύμφωνα με τα αρχεία της Βενετίας η οικογένεια Λαμπάρδου προερχόμενη από το Ρέθυμνο της Κρήτης αριθμεί 7 ζωγράφους από τους οποίους οι 2 φέρουν το όνομα Εμμανουήλ, ο ένας (1587-1631) γιος του ιερέα Νικόλαου και ο δεύτερος (1623-1644) γιός του Πιέρου ανιψιός του πρώτου φαίνεται ότι μαθήτευσε κοντά στον θείο του. Και οι 2 συμμετείχαν στο μεταναστευτικό κύμα προς τα Επτάνησα μετά την Άλωση της Κρήτης από τους Τούρκους το 1669. Δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε το έργο «Μη μου άπτου» σε ποιον από τους 2 ανήκει επειδή χρησιμοποίησαν την ίδια τεχνική και οι δύο.

Μιχαήλ Δαμασκηνός, *Αποτομή τοῦ Προδρόμου*, 1590, αυγοτέμπερα σε ξύλο, 165,5 X 97,5εκ.

Μιχαήλ Δαμασκηνός, Λιθοβολισμός του Αγίου Στεφάνου, π.1591, αυγοτέμπερα σε ξύλο, 165,5x97,5

Εμμανουήλ Λαμπάρδος, Μη μου Άπτου, τέλη 16^{ου}-αρχές 17^{ου}, αυγοτέμπερα σε ξύλο, 153,5x85,5 ,
Αγιογραφία

Στην αίθουσα 2 βρίσκονται έργα του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα. Η τεχνική είναι, αυτή που συναντάμε στα περισσότερα έργα της Πινακοθήκης, αυτή της ελαιογραφίας.

Ειδικότερα, είναι τα έργα του Παύλου Προσαλέντη του νεώτερου, «Άραβας Μουσικός», 1880, «Θαλασσογραφία», 1881, και «Άραβας μουσικός», 1882.

Επίσης, το έργο «Πολεμιστής τοῦ 1821», 1862, του Σπυρίδωνα Προσαλέντη.

Οι «Σουλιώτισσες», β' μισό του 19^{ου} αι., του Γεωργίου Μηνιάτη.

«Ίερωμένος», β' μισό του 19^{ου} αι., του Καλοσγούρου Ιωάννη-Βαπτιστή.

«Η δολοφονία του Καποδίστρια», «Νυχτερινό Τοπίο», «Άραβες μουσικοί»,

«Θεοτόκος Βρεφοκρατούσα» (β' μισό του 19^{ου} αι.), του Χαράλαμπου Παχή.

«Ανδρέας Μουστοξύδης», προσωπογραφία, τέλη 19^{ου} αι., άγνωστου καλλιτέχνη και

«Δημήτρης Πετρετής», προσωπογραφία, τέλη 18^{ου} αι., άγνωστου, επίσης καλλιτέχνη.

Γεώργιος Μηνιάτης: Γεννήθηκε στην Κεφαλονιά το 1820. Σπούδασε στα Επτάνησα και στη συνέχεια μετέβη στην Ιταλία και συνέχισε τις σπουδές του στην ζωγραφική παραμένοντας εκεί μέχρι τον θάνατό του. Τα έργα έχουν θέματα κυρίως ιστορικά, εμπνευσμένα από την Επανάσταση, και θρησκευτικά. Διετέλεσε ανταποκριτής και σχεδιαστής των *Εικονογραφημένων Νέων* του Λονδίνου.

Παχής Χαράλαμπος: Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1844. Σπούδασε στην Νάπολη και στην Ρώμη με υποτροφία που του πρόσφερε κάποιος Άγγλος που διέκρινε το ταλέντο του. Αφού ταξίδεψε στην Ευρώπη επέστρεψε στην Κέρκυρα το 1870 και ίδρυσε Καλλιτεχνική σχολή στην οποία φοίτησε ο Γιαλλινάς, ο Τσιριγώτης και ο Σαμαρτζής. Έζησε από κοντά, στην Ευρώπη, το κίνημα του Φιλελληνισμού. Κατά συνέπεια το έργο του ήταν επηρεασμένα από εθνικά γεγονότα. Ασχολήθηκε επίσης με προσωπογραφίες, τοπία, αγιογραφίες. Στα έργα του είναι φανερή η επίδραση της Ιταλικής σχολής του 19^{ου} αι. με στοιχεία της Επτανησιακής σχολής. Πέθανε στην Κέρκυρα το 1891.

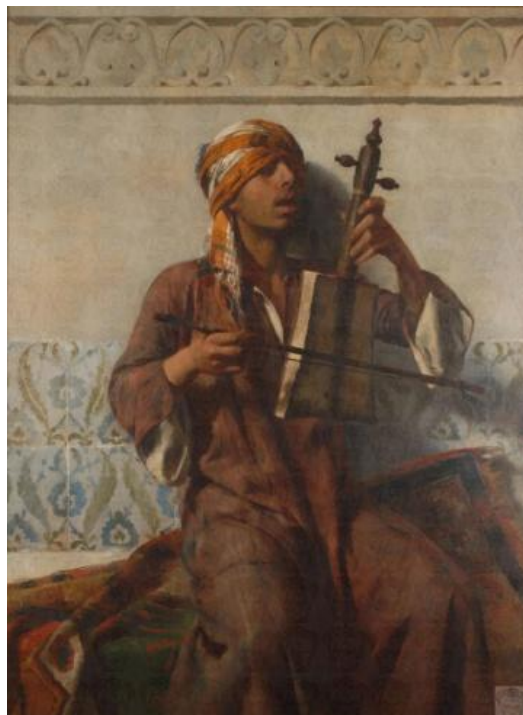
Προσαλέντης Σπυρίδων: Γιος του Παύλου Προσαλέντη του πρεσβύτερου (1784-1837). Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1830, μαθήτευσε αρχικά στην καλλιτεχνική σχολή που είχε ιδρύσει ο πατέρας του στην Κέρκυρα. Συνέχισε τις σπουδές του στην Ακαδημία καλών Τεχνών στη Βενετία όπου και έζησε για αρκετά χρόνια. Επέστρεψε στην Κέρκυρα και ασχολήθηκε με την τέχνη του ζωγραφίζοντας ηθογραφικά θέματα και προσωπογραφίες. Πέθανε στην Αθήνα το 1895.

Προσαλέντης Παύλος ο νεότερος: Γεννήθηκε στην Βενετία το 1857. Σπούδασε στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Για αρκετά χρόνια έζησε στην Αίγυπτο όπου και πέθανε το 1894. Τα θέματα του στην ζωγραφική είναι κυρίως προσωπογραφίες και με ηθογραφικό περιεχόμενο με θέματα από την Ανατολή

Ιωάννης-Βαπτιστής Καλοσγούρος: Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1794. Σπούδασε ζωγραφική στην σχολή του Παύλου Προσαλέντη και μετεκπαιδεύτηκε στην Ακαδημία της Βενετίας. Την εποχή της Αγγλοκρατίας, επέστρεψε στην Κέρκυρα και του ανατέθηκε η ίδρυση σχολής καλών τεχνών στην Ιθάκη, η οποία όμως καταργήθηκε μετά από 4 χρόνια. Ο καλλιτέχνης παρέδιδε δωρεάν μαθήματα γλυπτικής και ζωγραφικής στο εργαστήριο του, στην περιοχή Καστράδες. Είχε φιλοτεχνήσει πολλά γλυπτά με θέματα από την εποχή της αγγλοκρατίας. Τα έργα ζωγραφικής του ήταν ελαιογραφίες και κυρίως προσωπογραφίες.

Παύλος Προσαλέντης ο νεώτερος, Άραβας μουσικός, 1880, ελαιογραφία, 103χ69 εκ., ηθογραφικό προσωπογραφία

Παύλος Προσαλέντης ο νεώτερος, Άραβας μουσικός, 1882, ελαιογραφία, 135χ100 εκ., ηθογραφικό προσωπογραφία

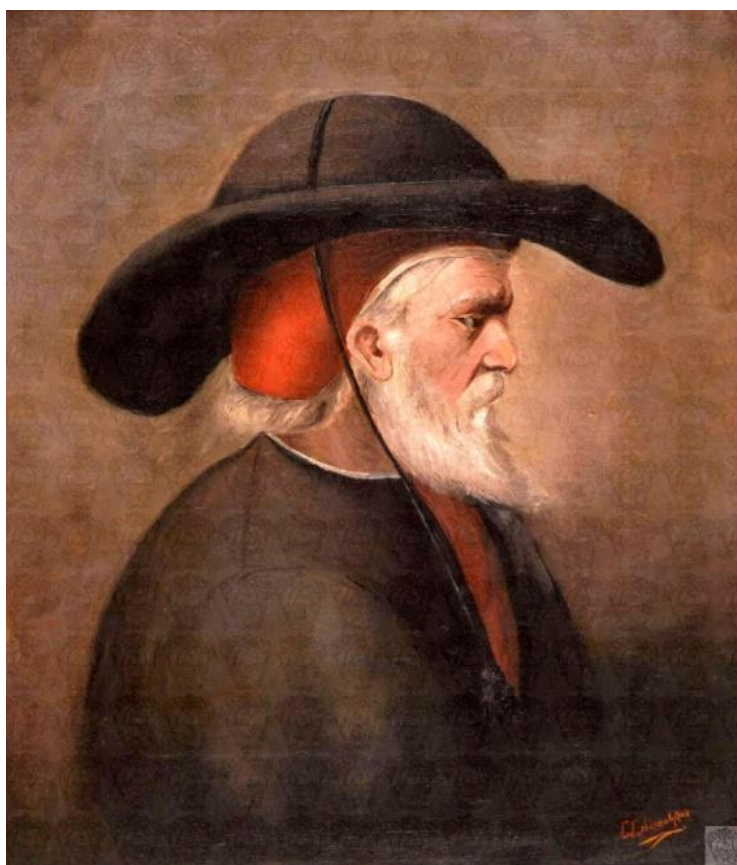
Πάυλος Προσαλέντης ο νώτερος, θαλασσογραφία, 1881, ελαιογραφία, 53x93 εκ.

Σπυρίδων Προσαλέντης, Πολεμιστής του 1821, 1862, ελαιογραφία, 111x82 εκ., ιστορικό
προσωπογραφία

Γεώργιος Μηνιάτης, *Σουλιώτισσες*, β' μισό του 19^{ου}, ελαιογραφία, 51x67,5 εκ., ιστορικό

Καλοσγούρος Ιωάννης-Βαπτιστής, *Ιερωμένος*, β' μισό 19^{ου} αι., ελαιογραφία, 42x36 εκ.

Χαράλαμπος Παχής, *Η δολοφονία του Καποδίστρια*, β' μισό 19^{ου} αι., ελαιογραφία, 80x101 εκ., ιστορικό

Χαράλαμπος Παχής, *Άραβες μουσικοί*, β' μισό 19^{ου} αι., ελαιογραφία, 33x21 εκ.

Χαράλαμπος Παχής, *Θεοτόκος Βρεφοκρατούσα*, β΄μισό 19^{ου} αι., ελαιογραφία, 60x49 εκ.

Χαράλαμπος Παχής, *Νυχτερινό τοπίο*, β΄μισό 19^{ου} αι., ελαιογραφίας, 38x32 εκ.

Άγνωστος, Ανδρέας Μουστοξύδης, τέλη 19^{ου} αι., ελαιογραφία, 102,5x81,5 εκ.

Η Αίθουσα 3 φιλοξενεί ηθογραφικά έργα από το β' μισό του 19^{ου} αι. και αρχών του 20^{ου}.

«Προσωπογραφία ανδρός», ελαιογραφία,

«Προσωπογραφία ανδρός», ελαιογραφία και «Προσωπογραφία νεαρού ανδρός», ελαιογραφία, του Νικόλαου Τυπάλδου –Ξυδιά.

«Χαρτομαντεία», 1898, ελαιογραφία,

«Προσωπογραφία νέας», 1881, ελαιογραφία, του Περικλή Τσιριγώτη

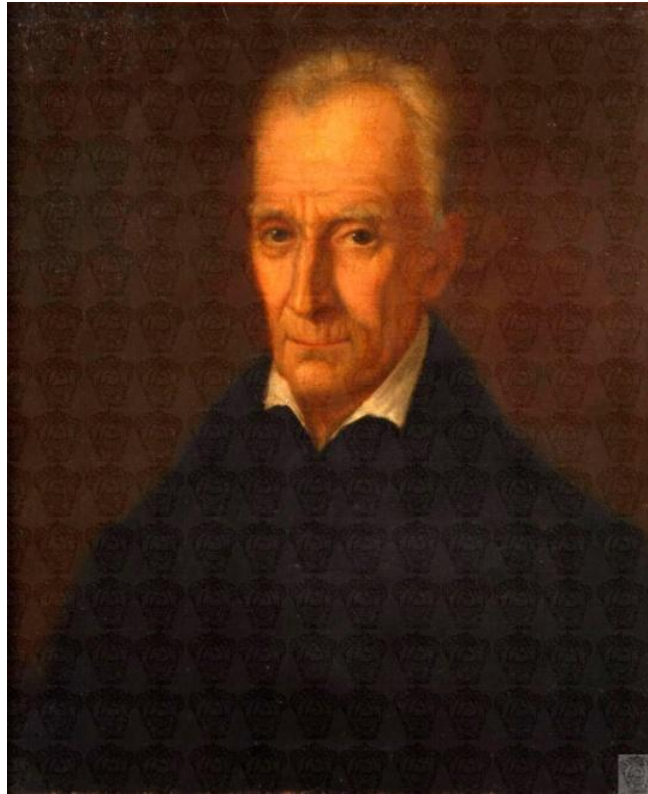
«Βασιλεύς Γεώργιος ο Α΄», π.1905, ελαιογραφία και

«Βασίλισσα Όλγα», 1905, ελαιογραφία, του Βικέντιου Μποκατσιάμπη.

Νικόλαος Τυπάλδος-Ξυδιάς: Γεννήθηκε στο Ληξούρι της Κεφαλονιάς το 1826. Σπούδασε ζωγραφική στη Ιταλία, στο Λονδίνο και στο Παρίσι όπου έζησε αρκετά χρόνια. Το 1899 εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Αθήνα όπου και πέθανε το 1909. Ασχολήθηκε με την προσωπογραφία, την νεκρή φύση, την ηθογραφία, τις ιστορικές παραστάσεις και την αγιογραφία. Στο έργο του συνδύαζε την ρεαλιστική απεικόνιση με την ψυχολογική διερεύνηση των εικονιζόμενων προσώπων. Στις αγιογραφίες του είναι φανερή η επιρροή απ την Επτανησιακή Σχολή και την Ιταλική.

Περικλής Τσιριγώτης: Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1860. Πρώτος του δάσκαλος ήταν ο Χαράλαμπος Παχής από τον οποίο έμαθε την Επτανησιακή τεχνική. Σπούδασε στη Νεάπολη και στην Ρώμη και στην συνέχεια εγκαταστάθηκε στο Κάιρο όπου και πέθανε το 1924.

Βικέντιος Μποκατσιάμης: Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1856. Σπούδασε στην Γαλλία και στην Ιταλία όπου έζησε μέχρι το 1895 όταν επέστρεψε στην Κέρκυρα και ίδρυσε την Καλλιτεχνική σχολή. Στην συνέχεια δίδαξε στο σχολείο των τεχνών στην Αθήνα μέχρι το 1928 που αποχώρησε. Πέθανε το 1933 στην Αθήνα. Θεωρείται από τους σημαντικότερους Έλληνες, μαζί με τον Άγγελο Γιαλλινά, υδατογράφους. Ασχολήθηκε, επίσης, με την ελαιογραφία και το παστέλ. Τα θέματα του είναι εμπνευσμένα από τοπία της Κέρκυρας και της Αττικής.

Νικόλαος Τυπάλδος-Ξυδιάς, Προσωπογραφία ανδρός, β' μισό 19^{ου} αι., ελαιογραφία, 45x35 εκ.

Νικόλαος Τυπάλδος-Ξυδιάς, Προσωπογραφία ανδρός, β' μισό 19^{ου} αι., ελαιογραφία, 45x35 εκ.

Νικόλαος Τυπάλδος-Ξυδιάς, Προσωπογραφία νεαρού ανδρός, β' μισό 19^{ου} αι., ελαιογραφία, 150x55εκ.

Περικλής Τσιριγώτης, Χαρτομαντεία, 1898, ελαιογραφία, 70x150 εκ.

Περικλής Τσιριγώτης, Προσωπογραφία νέας, 1881, ελαιογραφία, 177,5x113,5 εκ.

Βικέντιος Μποκατσίμπης, *Βασιλεύς Γεώργιος ο Α΄*, προσωπογραφία, 1905, ελαιογραφία, 63X52 εκ.

Βικέντιος Μποκατσίμπης, *Βασίλισσα Όλγα*, Προσωπογραφία, 1905, ελαιογραφία, 63X52 εκ.

Ακολουθούν, στην αίθουσα 4, έργα τοπιογραφικά από νεότερους καλλιτέχνες, του 20^{ου} αιώνα. Ανάμεσα στα έργα αυτά κυριαρχούν οι υδατογραφίες του Άγγελου Γιαλλινά

«Κοπάδι»,

«Μαρκάς»,

«Βράχια»,

«Βράχια»,

«Δάσος»

του Σπυρίδωνα Σκαρβέλη «Σφίγγα», αρχές 20^{ου},

τα έργα του Περικλή Κολλά, «Τοπίο», 1882,

του Λυκούργου Κογεβίνα «Μυστράς» αρχές 20^{ου}, ελαιογραφία,

του Βικέντιου Μποκατσιάμπη, «Προσωπογραφία νέας» π.1915 και «Ανδρέας Μουστοξύδης» αρχές 20^{ου}, ελαιογραφία και παστέλ.

Άγγελος Γιαλλινάς: Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1857. Παρακολούθησε μαθήματα ζωγραφικής στην Κέρκυρα με δάσκαλο τον Χαράλαμπο Παχή. Συνέχισε τις σπουδές του στην Βενετία, την Νεάπολη και την Ρώμη. Εκεί αποφάσισε να στραφεί στην υδατογραφία. Ταξίδεψε σε διάφορα μέρη του κόσμου ζωγραφίζοντας τοπία. Συμμετείχε σε πολλές εκθέσεις στην Ελλάδα και σε Ευρωπαϊκές χώρες. Το 1902 ίδρυσε την Καλλιτεχνική σχολή της Κέρκυρας στην οποία δίδαξε και ο ίδιος. το 1907-1908 συμμετείχε στην διακόσμηση του Αχιλλείου. Το έργο του ξεφεύγει απ' την Επτανησιακή σχολή και προσεγγίζει περισσότερο την τεχνοτροπία της σχολής του Μονάχου. Πέθανε το 1939 στην Κέρκυρα.

Σπυρίδων Σκαρβέλης: Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1868. Τα πρώτα μαθήματα ζωγραφικής τα διδάχτηκε στην Καλλιτεχνική σχολή της Κέρκυρας. Συνέχισε τις σπουδές του στην Ιταλία. Επέστρεψε στην Κέρκυρα και συμμετείχε με άλλους καλλιτέχνες στην διακόσμηση του Αχιλλείου. Αργότερα εγκαταστάθηκε στη Αίγυπτο. Ο Σπ. Σκαρβέλης ειδικεύτηκε στην ελαιογραφία και την υδατογραφία αποτυπώνοντας τοπία από την Αίγυπτο και από την Κέρκυρα, κυρίως. Πέθανε στην Κέρκυρα το 1942.

Περικλής Κολλάς: Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1860. Σπούδασε στην Ιταλία και ασχολήθηκε κυρίως με την τοπιογραφία. Διακρίνεται για τις χρωματικές διαβαθμίσεις στα έργα του τα οποία είναι ελάχιστα αφού πέθανε σε ηλικία μόλις 23 ετών, το 1883.

Λυκούργος Κογεβίνας: Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1887 και μνήθηκε στην ζωγραφική από τον Γεώργιο Σαμαρτζή. Σπούδασε στην Αθήνα και στην Γαλλία όπου ειδικεύτηκε στην χαλκογραφία και στην εικονογράφηση βιβλίων. Η συμμετοχή του στους Βαλκανικούς Πολέμους ήταν η αφορμή να δημιουργήσει μια σειρά σκίτσων. Το μεγαλύτερο μέρος του έργου του καταλαμβάνει η Τοπιογραφία. Επηρεασμένος από την εμπρεσιονιστική τεχνοτροπία τα έργα του χαρακτηρίζονται από την αρμονία, το μέτρο, το ρομαντισμό και την αποφυγή της υπερβολής. Τιμήθηκε με το χρυσό μετάλλιο της έκθεσης Διακοσμητικών Τεχνών του Παρισιού. Πέθανε στην Αθήνα το 1940.

Άγγελος Γιαλλινάς, Μαρκάς, αρχές 20^{ου}, υδατογραφία, 74x40 εκ.

Άγγελος Γιαλλινάς, Βράχια, αρχές 20^{ου}, υδατογραφία, 39,5x72,5 εκ.

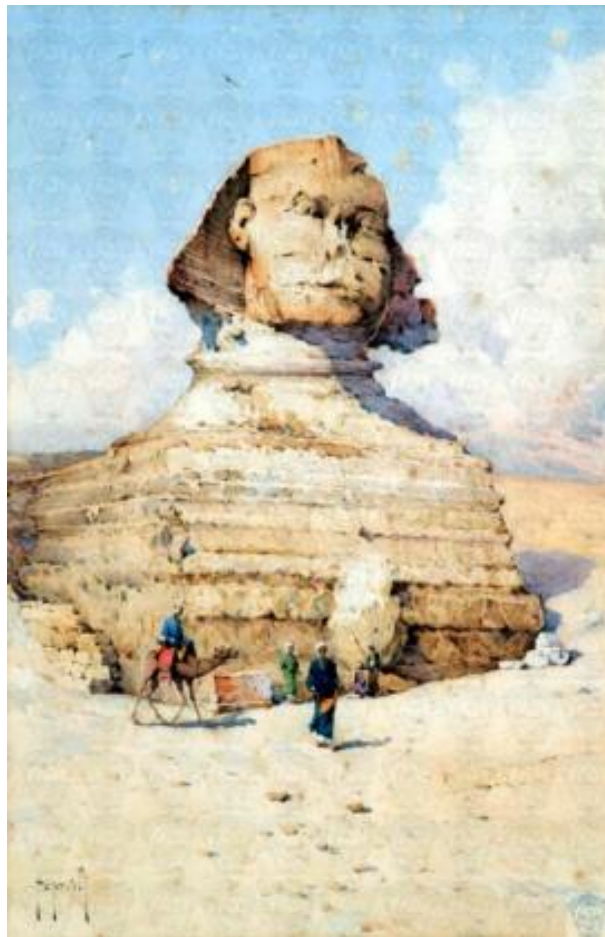
Άγγελος Γιαλλινάς, Βράχια, αρχές 20^{ου} αι., υδατογραφία, 40x72 εκ.

Άγγελος Γιαλλινάς, Δάσος, αρχές 20^{ου} αι., υδατογραφία, 49x90 εκ.

Άγγελος Γιαλλινάς, Κοπάδι, αρχές 20^{ου} αι., υδατογραφία, 40x72 εκ.

Σπυρίδων Σκαρβέλης, Σφίγγα, αρχές 20^{ου} αι., υδατογραφία, 52,5x34,5 εκ.

Περικλής Κολλάς, Τοπίο, 1882, ελαιογραφία, 73χ156 εκ.

Λυκούργος Κογεβίνας, Μυστράς, αρχές 20^{ου} αι., ελαιογραφία, 73χ100 εκ.

Βικέντιος Μποκατσιάμπης, Ανδρέας Μουστοξύδης, αρχές 20^{ου} αι., ελαιογραφία, 66x75 εκ.

Βικέντιος Μποκατσιάμπης, Προσωπογραφία νέας, π. 1915, παστέλ, 69x51 εκ.

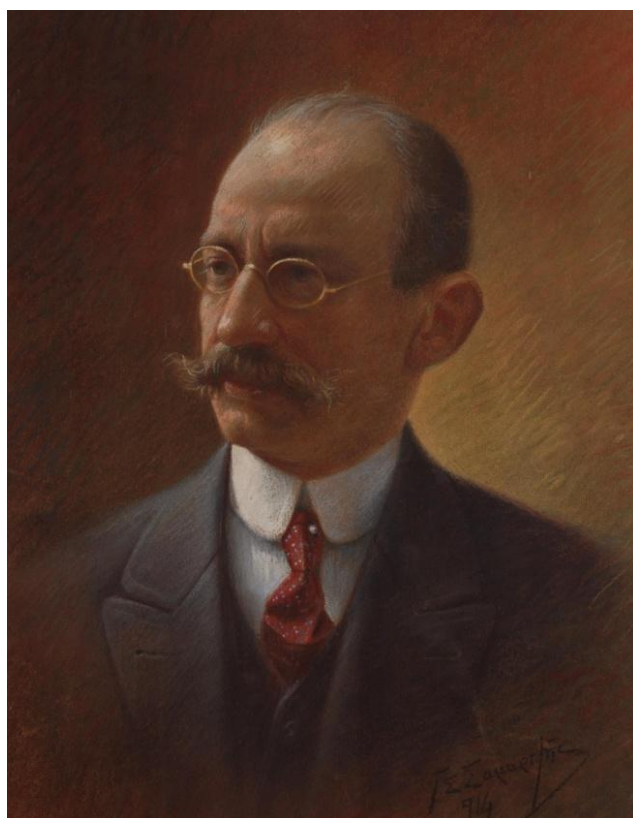
Η Αίθουσα 5 είναι αφιερωμένη εξ ολοκλήρου στον Γεώργιο Σαμαρτζή, με ηθογραφικά έργα, προσωπογραφίες και έργα με θρησκευτικό περιεχόμενο.

«Ευάγγελος Σολωμός», αρχές 20^{ου},
«Γεράσιμος Ασπιώτης», 1901,
«Αντώνιος Σαμαρτζής», 1901,
«Ο θηλασμός», 1915,
«Νυξ εν Κερκύρα (Λιστόν)», 1913,
«Μυστικός Δείπνος», 1900,
«Αυτοπροσωπογραφία», 1914,
«Μετάνοια», 1919,
«Μαγδαληνή», 1919»,
«Σπουδή γυμνού», 1913,
«Ανθισμένος κάμπος», 1891,
«Προσωπογραφία κουρδιστή», 1913, και
«Ο Κουρδιστής του πιάνου», 1915.

Γεώργιος Σαμαρτζής: Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1868. Σπούδασε στη ιδιωτική Σχολή του Χαράλαμπου Παχή. Το 1889 φεύγει στην Νεάπολη όπου σπουδάζει με καθηγητές τον Ντομένικο Μορέλι και τον Βιτσέντζο Μαρινέλι. Επιστρέφοντας στην Κέρκυρα ανέλαβε την διεύθυνση της Καλλιτεχνικής σχολής της Κέρκυρας. Ασχολήθηκε επίσης με την ποίηση και την μουσική. Στον τομέα της ζωγραφικής ασχολήθηκε με προσωπογραφίες, με ηθογραφικές σκηνές, με τοπιογραφία και με θρησκευτικά θέματα. Πέθανε στην Κέρκυρα το 1925.

Γεώργιος Σαμαρτζής, Γεράσιμος Ασπιώτης, 1901, ελαιογραφία, 74x59 εκ.

Γεώργιος Σαμαρτζής, *Αυτοπροσωπογραφία*, 1914, Παστέλ, 52X41 εκ.

Γεώργιος Σαμαρτζής, Ευάγγελος Σολωμός, αρχές 20^{ου} αι., ελαιογραφία, 64x51,5 εκ.

Γεώργιος Σαμαρτζής, Αντώνιος Σαμαρτζής, 1901, ελαιογραφία, 76x58 εκ.

Γεώργιος Σαμαρτζής, Ο θηλασμός, 1915, ελαιογραφία, 76x54 εκ.

Γεώργιος Σαμαρτζής, Νυξ εν Κερκύρα (Λιστόν), 1913, ελαιογραφία, 76x54 εκ.

Γεώργιος Σαμαρτζής, Μετάνοια, 1919, ελαιογραφία, 40x28 εκ.

Γεώργιος Σαμαρτζής, Μαγδαληνή, 1919, ελαιογραφία, 41x29,5 εκ.

Γεώργιος Σαμαρτζής, Σπουδή γυμνού, 1913, ελαιογραφία, 46x36,5 εκ.

Γεώργιος Σαμαρτζής, Ανθισμένος Κάμπος, 1891, ελαιογραφία, 46,5x78 εκ.

Γεώργιος Σαμαρτζής, Ο Κουρδιστής του πιάνου, 1915, ελαιογραφία, 47,5x32 εκ.

Γεώργιος Σαμαρτζής, Προσωπογραφία κουρδιστή, 1913, ελαιογραφία, 21x16 εκ.

Γεώργιος Σαμαρτζής, Μυστικός Δείπνος, 1900, ελαιογραφία, 71,5x56,5 εκ.

Στον διάδρομο και στις αίθουσες 6,7 και 8 εκτίθενται έργα Κερκυραίων καλλιτεχνών, του 20^{ου} αιώνα, με επιρροές και σπουδές τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Χαρακτηριστικά αφαιρετικά έργα είναι αυτά της Αγλαΐας Παπά, με μονοτυπία και ελαιογραφία

«Κατίνα Παπά», β' μισό 20^{ου} αιώνα,
«Γυμνά»,
«Αυτοπροσωπογραφία»,
«Σύνθεση»,
«Σύνθεση»,
«Σύνθεση»,
«Σύνθεση» και
«Μετέωρα».

Επίσης, έργα ηθογραφικά και τοπιογραφικά,

«Κεφαλή επαίτη», π. 1950, της Αγγελικής Πανά και τον
«Οβριακή βομβαρδισμένη», 1946, ελαιογραφία, του Νίκου Ζερβού,
«Καμένες ελιές», 1970, ελαιογραφία, του Νίκου Ζερβού,
«Ελιές», 1975, ελαιογραφία, του Νίκου Ζερβού,
«Κορακιάνα», π.1975, υδατογραφία, του Άγγελου Κόντη
«Βόλτα στον ποταμό», 1944, ελαιογραφία, του Στέφανου Τριβώλη
«Φοίνικες», 1944, παστέλ, του Στέφανου Τριβώλη και
«Περιστερώνας», 1944, υδατογραφία, του Στέφανου Τριβώλη.

Αγλαΐα Παπά: Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1904. Καταγόταν από την Βόρεια Ήπειρο. Πήρε τα πρώτα μαθήματα από τον Μάρκο Ζαβιτσιάνο και τον Κωνσταντίνο Παρθένη. Σπούδασε ζωγραφική και γλυπτική στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών. Συνέχισε τις σπουδές της στην Τεργέστη, την Βιέννη και το Μιλάνο και παρακολούθησε μαθήματα χαρακτηριστικής και ιστορίας της Τέχνης. Συμμετείχε με έργα της σε εκθέσεις του εξωτερικού όπως η Μπιενάλε της Βενετίας και της Αλεξάνδρειας, στην Πράγα, στην Στοκχόλμη, στην Μόσχα, στην Νέα Υόρκη, στο Λονδίνο, στο Κάιρο, στο Σαντιάγο.

Τα πρώτα της έργα, επηρεασμένα από τον Κωνσταντίνο Παρθένη είναι τοπία και προσωπογραφίες. Αργότερα στράφηκε σε πιο αφαιρετικές τάσεις αποδίδοντας τη δομή και την εσωτερικότητα των πραγμάτων. Πέθανε στον Πειραιά το 1984.

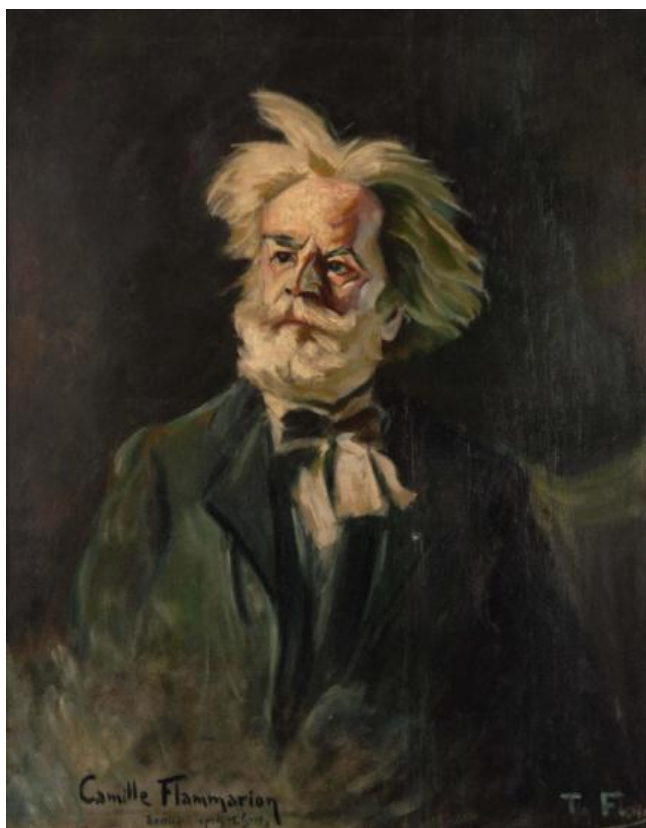
Άγγελος Κόντης: γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1912. Αρχικά σπούδασε στην Καλλιτεχνική σχολή της Κέρκυρας και συνέχισε στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών στην Αθήνα. Το 1937 επιστρέφει στην Κέρκυρα και αφιερώνεται στην ζωγραφική. Δημιουργεί ελαιογραφίες αλλά πολύ γρήγορα στρέφεται στην υδατογραφία, δημιουργώντας δική του τεχνική και αποτυπώνοντας Κερκυραϊκά τοπία. Έργα του βρίσκονται σε δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Πέθανε το 2005.

Νίκος Ζερβός: Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1901 με οικογενειακές ρίζες έπο την οικογένεια των Προσαλέντηδων. Μαθήτευσε κοντά στον Κωνσταντίνο Παρθένη, τον Μάρκο Ζαβιτσιάνο, τον Ιωάννη Δραγούμη και τον Rene Berlincourt. Τα έργα του έχει εμπνευστεί από τα φυσικά τοπία του νησιού του. Ασχολήθηκε επίσης και με την προσωπογραφία δημιουργώντας πάντα ελαιογραφίες. Δίδαξε στην Καλλιτεχνική Σχολή της Κέρκυρας. Πέθανε το 1988.

Στέφανος Τριβόλης: Γεννήθηκε το 1883 στην Κέρκυρα. Σπούδασε στη Ρώμη στην Φλωρεντία, στη Νάπολη και στο Μιλάνο. Επιστρέφοντας στην Κέρκυρα ασχολήθηκε με την αιογραφία και την τοπιογραφία. Το έργο του χαρακτηρίζεται για την άριστη σύνθεση των χρωμάτων. Πολλά έργα του καταστράφηκαν όταν, το 1943 βομβαρδίστηκε το σπίτι του από τους Γερμανούς. Υπηρέτησε για 3 χρόνια διευθυντής της Καλλιτεχνικής Σχολής της Κέρκυρας. Πέθανε το 1944.

Αγγελική Πανά, Κεφαλή επαίτη, π.1950, ελαιογραφία, 49x35 εκ.

Τεν Φλωριάς, Camille Flammarion, π.1950, ελαιογραφία, 80x63 εκ.

Αγλαΐα Παπά, Κατίνα Παπά, β' μισό 20^{ου}, ελαιογραφία, 100x75 εκ.

Άγγελος Κόντης, Κορακιάνα, π. 1975, υδατογραφία, 72x102 εκ.

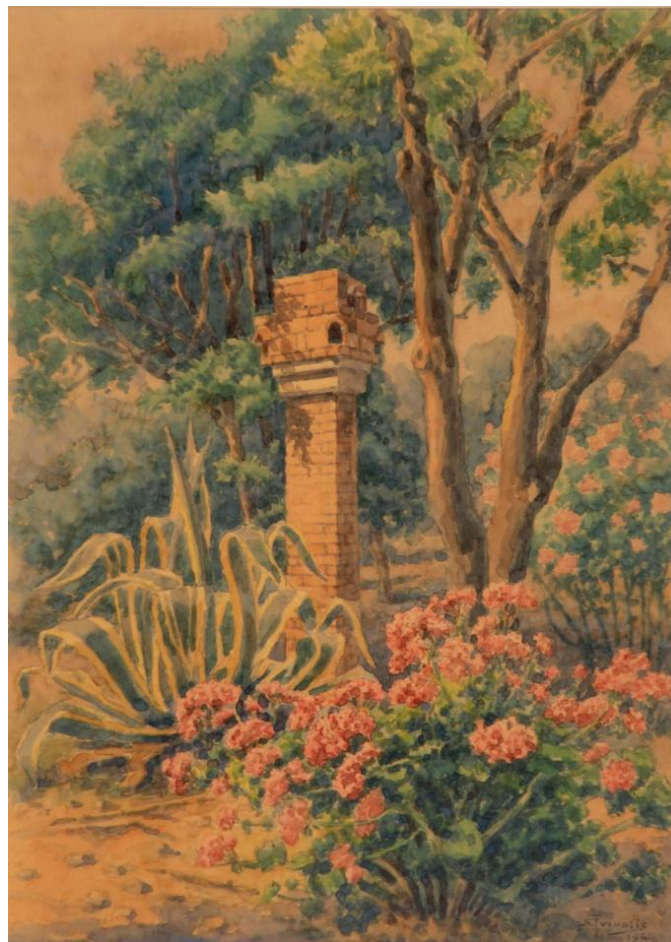
Νίκος Ζερβός, Οβριακή βομβαρδισμένη, 1946,ελαιογραφία, 54x79 εκ.

Νίκος Ζερβός, Καμένες ελιές, 1970, ελαιογραφία, 44x64 εκ.

Νίκος Ζερβός, Ελιές, 1975, ελαιογραφία, 60x82 εκ.

Στέφανος Τριβόλης, Περιστερώνας, 1944, υδατογραφία, 34x25 εκ.

Στέφανος Τριβόλης, Φοινικιές, 1944, Παστέλ, 34x25 εκ.

Στέφανος Τριβόλης, Βόλτα στον Ποταμό, 1944, ελαιογραφία, 39x30 εκ.

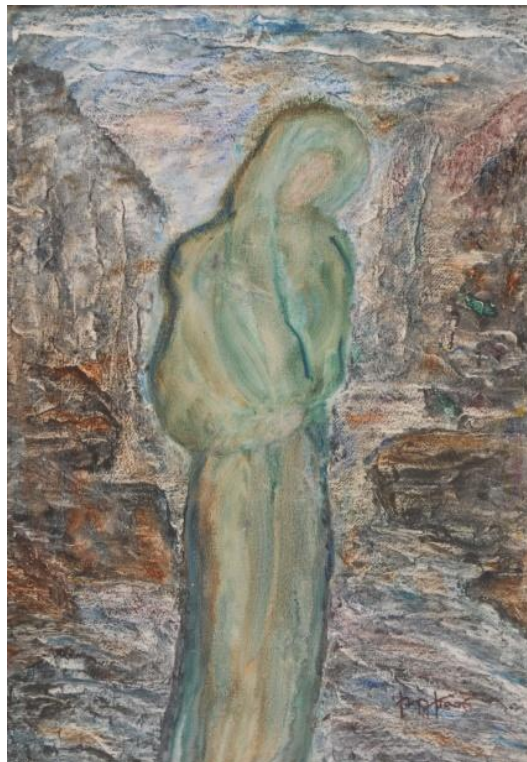
Αγλαΐα Παπά, Σύνθεση, β' μισό 20^{ου} αι., ελαιογραφία, 99x69 εκ.

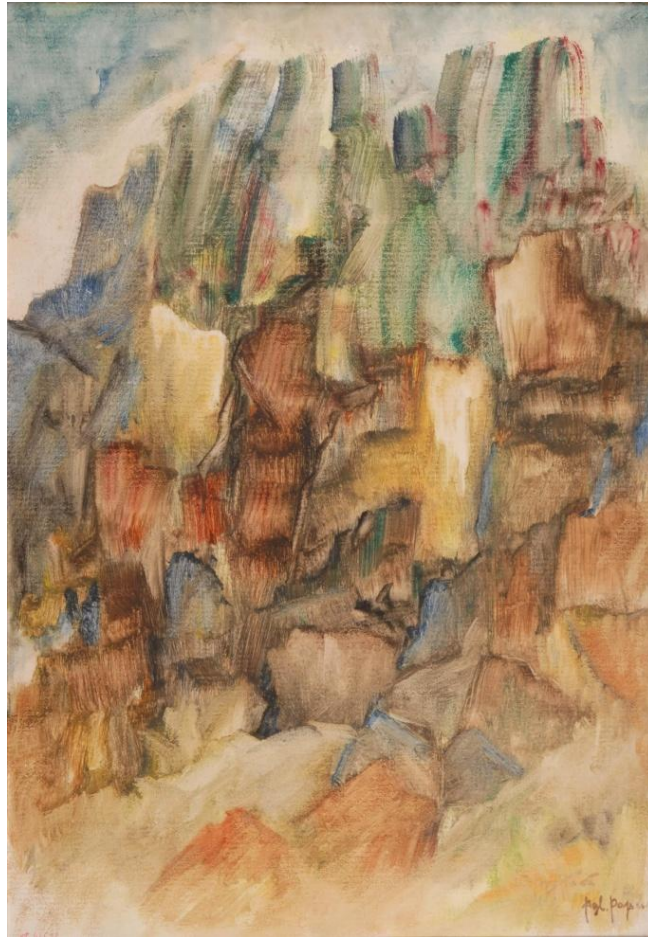
Αγλαΐα Παπά, Σύνθεση, β' μισό 20^{ου} αι., ελαιογραφία, 99x98,5 εκ.

Αγλαΐα Παπά, Σύνθεση, β' μισό 20^{ου} αι., ελαιογραφία, 101x69 εκ.

Αγλαΐα Παπά, Σύνθεση, β' μισό 20^{ου} αι., ελαιογραφία, 98,5x69 εκ.

Αγλαΐα Παπά, Μετέωρα, β' μισό 20^{ου} αι., ελαιογραφία, 106x76 εκ.

Αγλαΐα Παπά, «Γυμνά», β' μισό 20^{ου} αι., μονοτυπία, ζωγραφική και χαρακτική, 45x60

Αγλαΐα Παπά, *Αυτοπροσωπογραφία*, β΄ μισό 20^{ου} αι., ελαιογραφία, 72X37 εκ.

Η τελευταία αίθουσα, 9, φιλοξενεί τα έργα του Φίλιππου Μάκοτση
«Τα ψηλά της Ύδρας», 1950, ελαιογραφία,
«Παλαιό Φρούριο», 1939, ελαιογραφία,
«Το Κορίτσι που διαβάζει», 1962, ελαιογραφία,
«Σταύρωση», 1953, ελαιογραφία,
«Μάρτυρες», 1953, ελαιογραφία,
«Η μητέρα του καλλιτέχνη», β΄ μισό του 20^{ου} αι., ελαιογραφία,
«Ελιές», 1942, σινική μελάνη.
«Εργασία», 1967, σινική μελάνη.

Φίλιππος Μάκοτσης: Γεννήθηκε στη Κέρκυρα το 1911. Δούλεψε την ελαιογραφία και στην γλυπτική και δουλεύει με πύλο και μάρμαρο. Στα έργα του διακρίνονται ηθογραφικά στοιχεία, ρεαλιστικά και θρησκευτικά. Οι επιρροές του εμφανείς από τις σπουδές του στη Ιταλία και την Γιουγκοσλαβία. Πέθανε το 1985.

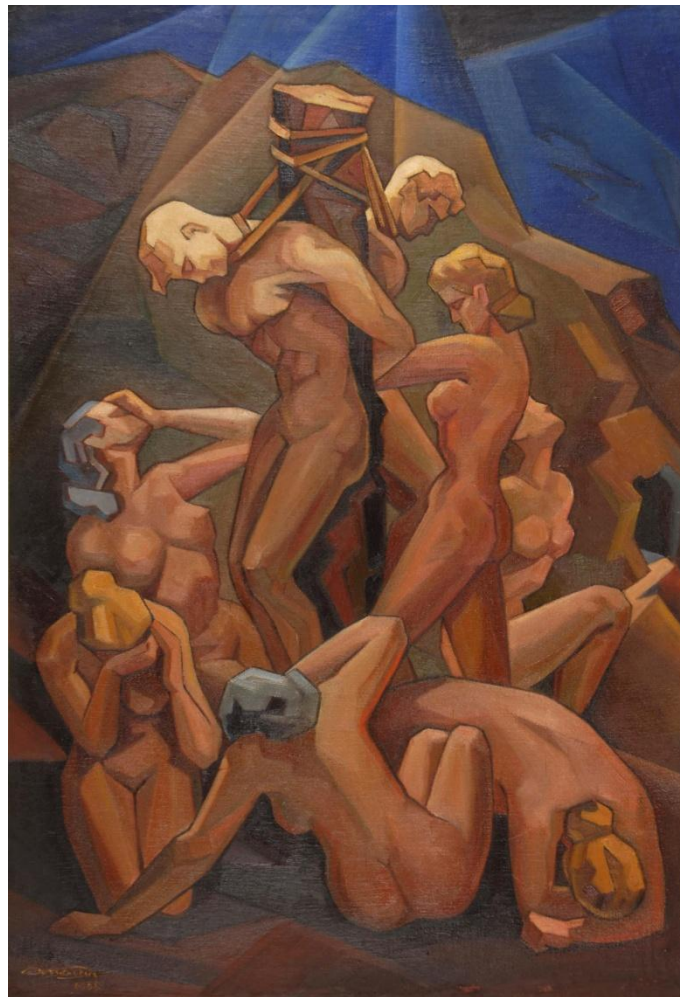
Φίλιππος Μάκοτσης, Παλαιό Φρούριο, 1939, ελαιογραφία, 39χ49 εκ.

Φίλιππος Μάκοτσης, Ελιές, 1942, σινική μελάνη, 33χ23 εκ.

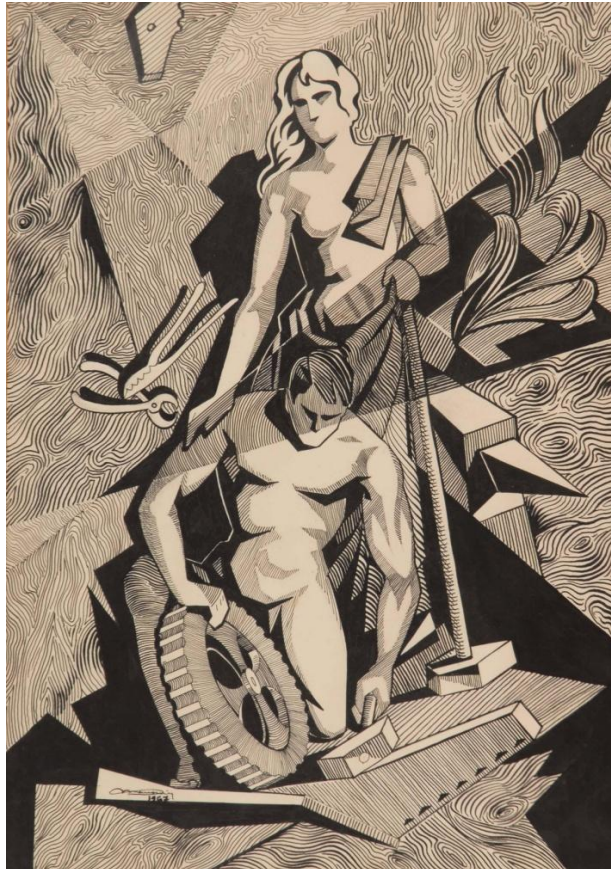
Φίλιππος Μάκοτσης, Τα ψηλά της Ύδρας, 1950, ελαιογραφία, 39x49 εκ.

Φίλιππος Μάκοτσης, Μάρτυρες, 1953, ελαιογραφία, 99x66,5 εκ.

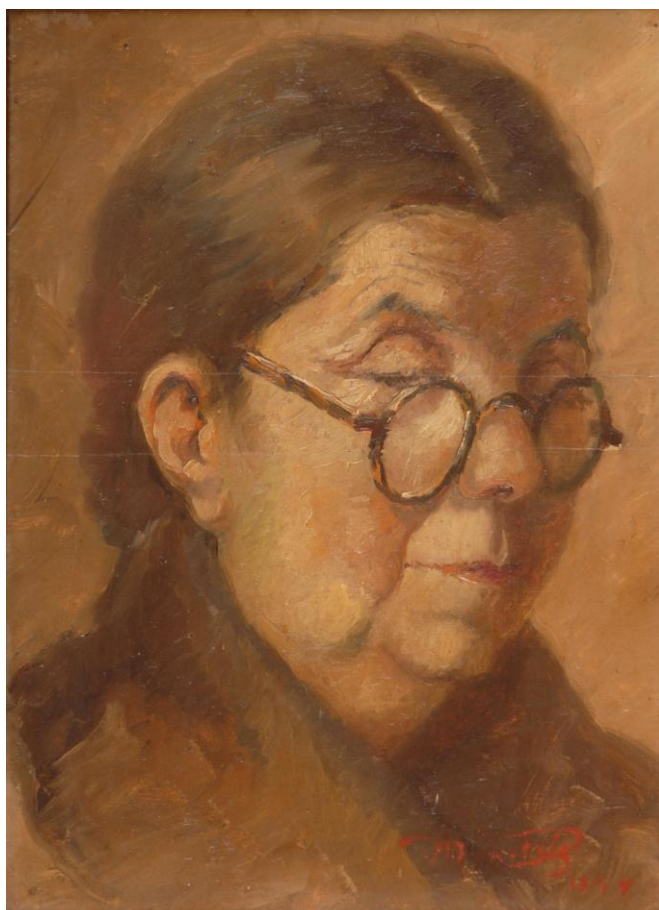
Φίλιππος Μάκοτσης, Σταύρωση, 1953, ελαιογραφία, 99x63,5 εκ.

Φίλιππος Μάκοτσης, Εργασία, 1967, σινική μελάνη, 43χ30 εκ.

Φίλιππος Μάκοτσης, Παππούς, β' μισό 20^{ου} αι., ελαιογραφία, 39χ37 εκ.

Φίλιππος Μάκοτσης, η μητέρα του Καλλιτέχνη, β' μισό 20^{ου} αι., ελαιογραφία, 34x25 εκ.

Φίλιππος Μάκοτσης, Το κορίτσι που διαβάζει, 1962, ελαιογραφία, 55x35 εκ.

Κεφάλαιο V

Προοπτικές και προτάσεις

Η Πινακοθήκη του δήμου Κερκυραίων επιβεβαιώνει παλαιό αίτημα του λαού της Κέρκυρας το οποίο προστίθεται σε όλα τα πολιτιστικά ιδρύματα της Μεγαλονήσου

Οι Δημοτικοί άρχοντες σε σχέση πάντοτε με τις καλλιτεχνικές ανάγκες και τα ζητήματα της κοινωνίας και των καιρών προέβησαν σε αυτή την καλλιτεχνική πρωτοβουλία και ίδρυσαν την Πινακοθήκη.

Σχεδόν αμέσως πρόβαλαν οι μεγάλες δυνατότητες που είχε ο νέος θεσμός αν σκεφτεί κανείς ότι η Κέρκυρα ήταν και είναι σταυροδρόμι και χώρος συνάντησης της Τέχνης, των καλλιτεχνικών ρευμάτων και γενικότερα του πολιτισμού.

Εύκολα κανείς αντιλαμβάνεται ότι για την πόλη την Κέρκυρας , ειδικά με την πρωτοβουλία αυτή, ανοίγονται νέες προοπτικές, νέες προτάσεις και ταυτόχρονα εγκαινιάζονται πρωτόγνωρες κατευθύνσεις με επίκεντρο όχι μόνο την πόλη της Κέρκυρας, γενικότερα το σύνολο των Επτανήσων.

Όπως ήταν και είναι επόμενο από την πρώτη στιγμή που η Πινακοθήκη κατονομάστηκε προέκυψαν απλά λειτουργικά προβλήματα καθώς επίσης και αιτήματα, ζητήματα ακόμη και βάσιμες αιτίες σε συνδυασμό με τις μεγάλες ελπίδες της κοινωνικής και πνευματικής ζωής.

Ευθέως ξεπρόβαλε το ζήτημα όχι μόνον της ισχυροποίησης του θεσμού αλλά, κυρίως, ο τρόπος και καλύτερα οι τρόποι του εμπλουτισμού της Πινακοθήκης.

Αρχικά γίνεται λόγος για τις ίδιες τις προσφορές ή τις δωρεές των καλλιτεχνών και των φιλόμουσων Κερκυραίων. Στο αυτό μήκος κύματος κινήθηκε και κινείται ο τοπικός Δήμος προκειμένου να εμπλουτίσει την Πινακοθήκη. Βεβαίως για ένα τόσο ελπιδοφόρο πολιτισμικό θεσμό απαιτούνται, χωρίς υπερβολή, θυσίες και πρωτοβουλίες για τις οποίες, πράγματι, αξίζει τον κόπο.

Παρόλο που η Πολιτεία δεν αρνείται την ύπαρξη και λειτουργία του θεσμού της Πινακοθήκης εντούτοις οι μικρές και οι μεγάλες χειρονομίες ανήκουν αποκλειστικά στους εκάστοτε δημοτικούς άρχοντες.

Έχει λεχθεί κατά κόρον και το επαναλαμβάνουμε και εμείς από την μεριά μας ότι η Πινακοθήκη αποτελεί κύτταρο του πολιτισμού.

Στην ουσία η Πινακοθήκη, όπως και κάθε Πινακοθήκη, και ειδικά αυτή της Κέρκυρας, αποτελεί ζωογόνο πνεύμονα της καλλιτεχνικής ζωής της Μεγαλονήσου ικανού

να τροφοδοτεί και να μεταδίδει όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής και του πολιτισμού.

Σε συνάρτηση με αυτά που σημειώθηκαν ο εκάστοτε Δήμος δεν πρέπει να αρκестεί μόνο στο θεωρητικό επίπεδο. Και στην περίπτωση αυτή ισχύει πάντοτε ο λόγος του Δημοσθένη όπως έχει διασωθεί και ισχύει άπω τα βάθη των χρόνων.

Αν υποτεθεί ότι η Πινακοθήκη, πράγματι, ήταν και είναι όντως το δέον τότε «δειδη χρημάτων και άνευ τούτων ουδέν εστί γενέσθαι των δεόντων». Εξάλλου αυτές οι πρωτοβουλίες απαιτούν και κόπους και θυσίες.

Κεφάλαιο VI

Συμπεράσματα

Κατά τη γνώμη μας έγινε φανερό ότι η Πινακοθήκη του Δήμου Κερκυραίων επινοήθηκε και ιδρύθηκε για να συμπληρώσει ένα μεγάλο κενό που εύκολα κανείς μπορούσε να εντοπίσει στα θεσμικά και πολιτιστικά φαινόμενα της Κέρκυρας.

Είναι, αν όχι πολλά, οπωσδήποτε όμως αρκετά όσα επιβάλλεται να γίνουν.

Η Πινακοθήκη, πέρα από αυτά που αναφέρθηκαν, αποτελεί, για την πόλη της Κέρκυρας, και αυτό δεν είναι υπερβολή να γραφεί κόσμημα το οποίο απαραίτητως έρχεται να προστεθεί στα άλλα δημοτικά ιδρύματα που αναδεικνύουν την ιστορία και γενικότερα την πορεία της Κέρκυρας.

Δεν είναι τυχαίο ότι ακόμη και η θέση που επιλέχτηκε από τον Δήμο υποδηλώνει την ιστορικότητα και την όλη μεγάλη πορεία μέσα στον χρόνο της πνευματικής ζωής

Βέβαια αξίζει να αναφερθούν ιδρύματα και θεσμοί που έχουν αφήσει (μέσα στην πορεία του χρόνου) τα βαθιά ίχνη ακόμη και της επιστημονικής πορείας της Κέρκυρας.

Χωρίς υπερβολή η Κέρκυρα ήταν ο αψευδής μάρτυς παιδείας, επιστήμης και πολιτισμού ικανός να δια φωτίσει και να διασώσει με τα καθιδρύματα της την Αθήνα και την Ελλάδα.

Κεφάλαιο VII

Βιβλιογραφία

Βαρβιτσιώτης Ιωάννης Μ., «Αναζητώντας την Τέχνη Περιφερειακές Πινακοθήκες», Εκδ. Μέλισσα.

Βοκοτόπουλος Παναγιώτης Λ., «Εικόνες της Κέρκυρας», εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης 1990.

Βοκοτόπουλος Παναγιώτης Λ., «Η Κρητική Ζωγραφική τον 16^ο αιώνα», Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, Αθήνα 1993.

Γιωτοπούλου –Σισιλιάνου Έλλη, «Ο αντίκτυπος του Δ΄ βενετουρκικού πολέμου στην Κέρκυρα (από ανέκδοτες πηγές)», Αθήνα 1982.

Δεδικούση Σταματία, «Λαογραφικό Μουσείο Ιωαννίνων, Μουσειολογική και μουσειογραφική πρόταση επανέκθεσης των μόνιμων συλλογών του», (πτυχιακή εργασία), Ιωάννινα, 2017.

Δήμος Κερκυραίων –Δημοτική Πινακοθήκη, «Κερκυραίοι ζωγράφοι του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα», επιμ. Θάνος Χρήστου, Κέρκυρα.

Diehl Charles, «Βενετία-Μία Δημοκρατία Πατρικίων», μτφ. Σπύρου Διον. Μοτσενίγου, Αθήναι 1948.

Δρακοπούλου Ευγενία, «Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό», τόμ.5, σελ 164-165, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα, 1991.

Κατσαρός Σπύρος, «Οί Κερκυραίοι καί οί ξένοι ἐν Κερκύρα», εκδ. Βιβλιοεμπορική, 1960.

Κυριαζή Νέλλη, «Η Πινακοθήκη Δήμου Αθηναίων Ελληνική Ζωγραφική-Χαρακτική-Γλυπτική», Δήμος Αθηναίων Πνευματικό Κέντρο.

Κωνσταντουδάκη Κιτρομηλίδου Μαρία, «Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό», τόμ.3, σελ233-234, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα, 1991.

Λεοντίνης Γεώργιος Ν., «Ζητήματα Επτανησιακής Κοινωνικής Ιστορίας», εκδ. Αφοί Τολίδη, Αθήνα 1991.

Λούντζης Έρμάννος, «Επτάνησος Πολιτεία», μτφρ. Άβιγαΐλ Λούντζη Νικοκάβουρα, Κέρκυρα 1968.

Μαλτέζου Χρύσα, «Η Βενετία των Ελλήνων», εκδ. Μίλητος, Αθήνα 2005.

Μαρκέτος Σπύρος, «Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό», τόμ. 3, Εκδοτική Αθηνών, 1990, σελ. 38.

Μαρμορᾶς Ἀνδρέας, «Ἱστορία τῆς νήσου Κέρκυρας», συγγραφεῖσα μὲν ἰταλιστί ἐν ἔτει 1672 ὑπὸ Ἀνδρέου Μαρμορᾶ, Κερκυραῖον, μεταφρασθεῖσα δὲ εἰς τὴν ἐλληνικὴν ὑπὸ Ἰωάννου Μαρμορᾶ, ἐφόρου τῆς ἐν Κερκύρᾳ Βιβλιοθήκης, Κέρκυρα 1902.

Μισιρλή Νέλλη, «Ελληνικὴ Ζωγραφικὴ 18^{ος}-19^{ος} αἰώνας», Εθνικὴ Πινακοθήκη-Μουσεῖο Ἀλέξανδρου Σούτζου καὶ συλλογὴ Ε. Κουτλίδη, ἐκδ. Ἀδάμ, Πέργαμος Ἐκδοτικὴ Ἐκτυπωτικὴ.

Μπούνιας Ἰωάννης, δικηγόρος, «Κερκυραϊκά, Ἱστορία –Λαογραφία», τόμ Α΄, Ἀθῆναι 1954.

Μυλωνᾶς Σπύρος εἰς.- ἐπιμ., «Ἐπτάνησος, ἀφιέρωμα στὰ ἑκατόχρονα τῆς Ἑνώσεως 1864-1964», Ἀθήνα 1964.

Παλιούρας Ἀθανάσιος, «Ὁδηγὸς τοῦ Μουσείου τῶν εἰκόνων καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου» (Βενετίας), ἱστορικὴ εἰσαγωγὴ Μ.Ι. Μανούσακας, Βενετία 1976.

Παπαϊωάννου Γεώργιος, «Ἀπλὲς εκπαιδευτικὲς ἐφαρμογὲς νέων τεχνολογιῶν γιὰ τὴν ἀνάδειξη τοῦ τοπικοῦ πολιτισμοῦ», Πρακτικὰ Συνεδρίου, Τρίκαλα 23-25 Νοεμβρίου 2006, «Τοπικὸς Πολιτισμὸς καὶ Ἐκπαίδευση», σ. 203-209, Τρίκαλα 2009.

Παπαϊωάννου Γεώργιος, «Ἡ διαδικασία ψηφιακῆς καταγραφῆς τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς Χριστιανικῆς Δημογεροντίας Λασιθίου (1869-1898) Ἡ πρώτη φάση», τομ. «Το Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο τῆς Χριστιανικῆς Δημογεροντίας Λασιθίου(1869-1898)», Νεάπολη Κρήτης-Ἰωάννινα 2005, σ.89-92.

Παπᾶς Θεόδωρος, «Μεθοδολογία Ἐπιστημονικῆς Ἑρευνας στὶς Ἀνθρωπιστικὲς Ἐπιστῆμες», Ἐκδόσεις Καρδαμίτσα, Ἀθήνα 2002.

Πρέκα-Ἀλεξανδρὴ Καλλιόπη, «Κέρκυρα ἀπὸ τὴ Ναυσικά στὴν Ευρώπη», ἐκδ. Ἀδάμ, Ἀθήνα 1994.

Samaran Charles, «Ἱστορία καὶ Μέθοδοί της», Encyclopédie de la Pléiade, τόμ.Α΄, Μορφωτικὸ Ἰδρυμα Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, Ἀθήνα 1979.

Σκαλτσά Ματούλα, «Αἶθουσες Τέχνης στὴν Ελλάδα (Ἀθήνα-Θεσσαλονίκη 1920-1988)», ἐκδ. Ἀποψη.

Σπητέρης Τώνης Π., «Παγκόσμιο Βιογραφικὸ Λεξικόν», τόμ.4, σελ. 411, Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, Ἀθήνα, 1991.

Στεφανίδης Μάνος ἐπιμ., «Ἐπτανήσιοι καλλιτέχνες τοῦ 18^{ου} καὶ 19^{ου} αἰ., ἀπὸ τὶς συλλογὲς Ευριπίδη Κουτλίδη καὶ Ἐθνικῆς Πινακοθήκης», Υπουργεῖο Πολιτισμοῦ, Ἰούνιος-Ὀκτώβριος 1993.

Τατάκη Α.Β., «Κέρκυρα Ἱστορία-Μνημεῖα-Μουσεία», Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, 1979.

«Το Ιόνιο Πέλαγος – Χαρτογραφία και Ιστορία 16^{ος} – 18^{ος} αιώνας», (κείμενα: L. Navari, N. Καραπιδάκης, Δ. Άρβανιτάκης, Στ. Κακλαμάνης, Άλ. Κραντονέλλη, Βίκτωρ Μελάς) εκδ. Αρχείο Χαρτογραφίας του Ελληνικού Χώρου - Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2007.

Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών, Εθνική Πινακοθήκη Μουσείο Αλέξανδρου Σούτζου, «Κουμαντάρειος Πινακοθήκη Σπάρτης».

Χρήστου Χρύσανθος, «Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό», τόμ.8, σελ. 378, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα, 1991.

Χατζηδάκης Μανόλης, «Πνευματικός βίος και πολιτισμός 1669-1821», *Επτάνησα*, σ. 263-266, *Ιστορία Ελληνικού Έθνους*, τόμ. ΙΑ΄, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1975.